

Ufundishaji wa Kusoma

KITINI CHA MAFUNZO YA WALIMU

Toleo la Kiswahili
Darasa la 1-2

UFUNDISHAJI WA KUSOMA

21ST BASIC EDUCATION PROGRAM

KITINI CHA MAFUNZO YA WALIMU

TOLEO LA KISWAHILI KWA DARASA LA I - II

2013

Kitini hiki cha mafunzo ya usomaji kwa walimu kimechapishwa na TZ21 kwa msaada wa watu wa Marekani kupitia shirika la msaada la Marekani (USAID) na kuwezesha na Creative Associates International.

Yaliyomo katika kitini hiki yanatokana na mwandishi na mchapishaji wake na hayawakilishi maoni na msimamo wa USAID wala Serikali ya Marekani.

Yaliyomo

Vifupisho	iv
Shukrani	v
Maelezo muhimu kwa mshiriki	viii
Utangulizi	ix
Usuli	x
SIKU YA KWANZA	1
Utangulizi wa kitini, Ajenda na Malengo ya kujifunza.....	1
Ajenda za mafunzo	2
Madhumuni ya Mafunzo	2
Ufundishaji na ujifunzaji kufahamu jinsi wanafunzi wanavyojifunza	5
Utangulizi wa somo	6
Majumuisho wa somo	9
Vipengele fanisi vya somo	11
Zoezi elekezi	12
Mazoezi binafsi	13
Tathmini	13
Majumuisho	17
Vipengele muhimu katika somo la utabiri.....	20
SIKU YA PILI	22
Umuhimu wa kujifunza kusoma mapema	22
Vipengele vitano muhimu katika ufundishaji wa kusoma.....	23
Mfumosauti/fonetiki	26
Ufasaha (saa 1.30).....	28
SIKU YA TATU	31
Msamiati (saa 1.30)	31
Ufahamu (saa1.30)	33
Umuhimu wa kujifunza sauti (Saa 1).....	36
Tathmini (saa 1).....	39
MAREJELEO	42

Vifupisho

TZ21	21st Century Basic Education Program
IYF	International Youth Foundation
USAID	United States Agency for International Development
Dk	Daktari
TEHAMA	Teknolojia ya Habari na Mawasiliano
WEMA (Zanzibar)	Wizara ya Elimu na Mafunzo ya Amali Zanzibar
WEMA (Tanzania)	Wizara ya Elimu na Mafunzo ya Ufundi Tanzania

Shukrani

Mpango wa Elimu wa TZ21 unapenda kutoa shukrani za dhati kwa watu wote kwa kutoa msaada wa kiufundi, kitaaluma na kifedha ambao umesaidia katika maendeleo, tafsiri, kuhariri na kuchapisha hiki kitini cha kumfundishia mwalimu. Shukurani za pekee zinaelekezwa kwa Wizara ya Elimu na Mafunzo ya Amali, Zanzibar, Taasisi ya Elimu Tanzania, Vyuho vya Ualimu, Dkt Diane Prouty na Lynn Evans (wataalamu wa usomaji kutoka ofisi ya Creative Washington), Msimamizi Mkuu wa Programu (Renuka Pillay) kwa ajili ya mpango wa Elimu na walimu wa skuli za Msingi.

Katika hali halisi si rahisi kuutaja kila mchango uliotolewa kufanikisha kazi hii. Waalimu wengi wenye moyo wa kujitolea na wataalamu mbalimbali walishiriki katika kazi hii. Tunapenda kuwataja baadhi yao.

Maryam Abdullah Yusuf – Kamishna wa Elimu kutoka WEMA Zanzibar

Yahya I A'wakr – Mkaguzi Mkuu wa Elimu kutoka WEMA Zanzibar

Sichan H. Foum – Mkurugenzi wa Shirika la Huduma za Maktaba kutoka WEMA Zanzibar

Uleid Juma Weldi – Mkurugenzi wa Elimu ya Maandalizi na Msingi kutoka WEMA Zanzibar

Ameir S.H Njeketu – Mkurugenzi wa Baraza la Mitihani kutoka WEMA Zanzibar

Suleiman Y. Ame – Mkurugenzi wa Taasisi ya Elimu kutoka WEMA Zanzibar

Omar Said Ali – Mkurugenzi wa Teknolojia ya Habari na Mawasiliano kutoka WEMA Zanzibar

Charles Nonga – Msimamizi Msaidizi wa Programu TZ21 Zanzibar

Mohamed Ali Mohamed – Mkuza Mitaala Mkuu wa Taasisi ya Elimu kutoka WEMA Zanzibar

Said S. Al – Abry – Mkuu wa Divisheni wa Kituo cha Taifa cha Walimu (NTRC) kutoka WEMA Zanzibar

- Ame J. Khatib** – Afisa wa Elimu ya Msingi kutoka WEMA Zanzibar
- Hassan Khamis Juma** – Mkuu wa Utayarishaji wa Vitabu kutoka Maktaba Kuu Zanzibar
- Hamad P. Simai** – Mkuu wa Divisheni ya Usanifu wa Vifaa vya Kufundishia na Kujifunzia
- Othman Sharif** – Mtaalamu wa Utafiti na Kumbukumbu kutoka TZ 21 Zanzibar
- Lawrence Kunambi** – Mratibu wa Mitaala wa Taasisi ya Elimu Tanzania kutoka WEMA Tanzania
- Brandina Milumba** – Mkaguzi wa Skuli kutoka Manispaa ya Mtwara
- Zahor Mwalim Muhidin** – Mkufunzi kutoka Chuo cha Kiislamu
- Ali Mwalimu Rashid** – Mtaalamu wa lugha kutoka Chuo Kikuu cha Taifa cha Zanzibar
- Hamisi Mwaya** – Mkufunzi kutoka Chuo cha Ualimu Kitangili
- Zainabu Ngwende** – Mwalimu kutoka Skuli ya Mbawara Mtwara vijijini
- Maulid Lipagati** – Mwalimu kutoka Skuli ya Mambeleketete Mtwara Vijijini
- Veronica Macha** – Mwalimu kutoka Skuli ya Msingi Chang’ombe Dar es Salaam
- Mary Simumba** – Mwalimu kutoka Skuli ya Msingi Mbuyuni Dar es Salaam
- Royce Nyoni** – Mwalimu kutoka Skuli ya Msingi Mbuyuni Dar es Salaam
- Subira Iddi Khamis** – Mwalimu kutoka Skuli ya Msingi Mkunazini Zanzibar
- Fatuma Karande** – Mwalimu kutoka Skuli ya Msingi Kibasila Mtwara
- Aristarick Lyimo** – Mratibu wa Mradi kutoka Mradi wa vitabu vya watoto

- Justin Machel** – Mpango wa Elimu ya Msingi kutoka TZ21 Mtwara
- Joseph Mbasha** – Mratibu wa Mafunzo kutoka ofisi za TZ21 Dar es Salaam
- Asha M Mohamed** – Mtalaamu wa Elimu kutoka TZ21 Zanzibar
- Mashauri Heriel** – kutoka ofisi ya Manunuzi na Afisa Ugavi/TEHAMA kutoka TZ21 Dar es Salaam
- Daud Kweba** – Afisa Usimamizi na Tathmini kutoka TZ21 Dar es Salaam
- Douglas Bell** – Mkurugenzi kutoka IYF
- Hassan Libingai** – Mratibu Msaidizi wa Mradi wa Vitabu vya Watoto
- Dkt Rest Lasway** – Mshauri wa Sera kutoka TZ21 Dar es Salaam.
- Andrew Muya** – Mratibu Msaidizi wa Mradi kutoka Mradi wa vitabu vya watoto - Mtwara
- Cresencia Ngasoma** – Mwalimu kutoka Manispaa ya Ilala
- Saada S. Rashid** – Mratibu Kituo cha Walimu Bububu kutoka Zanzibar
- Adrehem Kayombo** – Mtalaam wa Mitaala ya Elimu kutoka TZ21/ IYF Dar es salaam
- Vincent Katabalo** – Meneja wa Mafunzo ya Walimu kutoka TZ21 Dar es Salaam

Maelezo muhimu kwa mshiriki

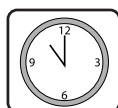
Kitini hiki cha mafunzo ya mwalimu anayefundisha Kiswahili darasa la kwanza na pili ni kwa ajili ya kukuwezesha wewe mwalimu kufahamu ufundishaji bora ni upi, na wanafunzi wanajifunza kwa kufuata mchakato upi. Hali kadharika, kitini hiki kitamsaidia mwalimu kuandaa somo lake vizuri kwa kuzingatia mzunguko wa somo, ufundishaji na ujumuisho hususan katika kufundisha usomaji.

Soma kwa makini kitini hiki sanjari na mwongozo wa kufundisha usomaji wa mwalimu ili kupata ufafanuzi wa mawanda na mtiririko wa masomo kwa darasa husika.

Baada ya mafunzo andaa ratiba ya kupitia kitini hiki na mwongozo wa kufundisha usomaji kwa makini.

Maudhui yaliyo katika kitini hiki yatawasilishwa na wawezeshaji kwa muda wa siku tatu. Ni wazi kuwa muda huu hautoshi kukidhi mahitaji. Kwa mantiki hii, kila mshiriki anashauriwa kutenga muda wa siku moja kwa wiki kusoma na kufanya marejeo ya kitini hiki pamoja na mwongozo wa ufundishaji kusoma kwa darasa la kwanza na pili.

Alama zifuatazo zitakuongoza katika kusoma kitini hiki kwa ufasaha:

Alama hii itakuonesha muda utakaotumika kwa kila mada wakati wa mafunzo

Alama hii maana yake marejeo

Alama hii inakuonesha kazi za kufanya kwa mshiriki mmoja mmoja, jozi au kwa vikundi

Alama hii inaonesha ufupisho wa mada iliyofundishwa

Utangulizi

Mpango wa Elimu TZ21 unafadhiliwa na Shirika la Misaada la Maendeleo ya Kimataifa la Marekani (USAID) na unatekelezwa na Creative Associates kwa ushirikiano na WEMA Zanzibar na WEMA Tanzania Bara. Mpango huu unazisaidia wizara zote mbili katika mambo mbali mbali kama vile kuendeleza rasilimali watu katika elimu, kuimarisha mfumo wa usimamizi wa taarifa za elimu na sera ili kuimarisha kiwango cha elimu Tanzania.

Kuimarisha kiwango cha wanafunzi wanaojua kusoma katika madarasa ya awali ya Skuli za msingi ni moja ya malengo makuu ya Mpango wa Elimu TZ21. Kupitia TZ21, utekelezaji wa njia za usomaji zitasaidia ufundishaji na ujifunzaji makini wa kusoma katika madarasa ya awali ya Skuli za msingi.

Kiutekelezaji, mpango huu unakusudia kuendesha mafunzo kwa walimu wa Skuli za msingi, walimu wakuu wa Skuli, Waratibu wa Vituo vya Walimu juu ya ufundishaji makini wa kusoma katika madarasa ya awali kwa kutumia lugha ya Kiswahili. Mpango huu unazingatia vipengele vitano muhimu ambavyo wanafunzi wanatakiwa wavifahamu ili waweze kusoma kwa ufasaha. Vipengele vyenyewe ni kama ifuatavyo; (1) utambuzi wa umbo sauti, (2) kanuni za kialfabeti/ fonetiki, (3) ufasaha, (4) msamiati, (5) ufahamu. Mjumuisho wa stadi hizi na ujuzi ambao umejengwa katika mazoezi yenye kuleta ufanisi ndiyo ambayo yamejenga maudhui ya mafunzo kwa walimu wa darasa la kwanza na pili.

Kitini hiki cha mafunzo ya walimu kinatilia mkazo kwenye mazoezi bora ambayo walimu wanatumia kufundishia kusoma, mtazamo, muonekano mzima wa mtaala wa kusoma na mfumo mzima wa tathmini. Zaidi ya hayo, mazoezi hayo yanayotumika katika kufundisha kusoma yanaweza pia kutumika katika kufundisha mada yoyote katika masomo mengine.

Mifano iliyotumika imejumuisha stadi zote za msingi katika kusoma kama vile utambuzi wa umbosauti, utambuzi wa wa herufi na sauti ya herufi. Ingawa kitini hiki cha kufundishia kinatilia mkazo kwenye Kiswahili, njia zitumikazo ni sahihi na zinafaa kufundishia lugha yoyote ile, Kingereza kikiwa kimoja wapo.

Usuli

Tunawezaje kuwafundisha wanafunzi kusoma kwa ufasaha, kwa haraka, na ufahamu katika madarasa ya awali? Tafti za kisayansi zilizolenga usomaji zinaelekeza maeneo makuu matano muhimu katika kumfanya mtoto awe msomaji hodari. Maeneo hayo ni:

1. Utambuzi wa umbo sauti (**fonolojia**) yaani uwezo wa kusikia, kutambua na kuitawala sauti mojamoja;
2. Uhusiano wa sauti na herufi (**Fonetiki**) yaani kutambua uhusiano uliopo kati ya sauti na herufi ili kuunda silabi na maneno
3. Kusoma kwa ufasaha
4. Msamiati
5. Ufahamu.

Ufundishaji unaozingatia maelekezo ya wazi hatua kwa hatua

- ▶ Maelekezo yanatakiwa yawe yamepangwa, yenye malengo, na yanayoeleweka.
- ▶ Yafuate mtiririko wenye mantiki ulioratibiwa
- ▶ Ufundishaji ushabihiane na maudhui katika somo
- ▶ Msisitizo ulenge kukidhi mahitaji ya kujifunza ya mwanafunzi mmoja mmoja au kikundi
- ▶ Kuwe na ufuatiliaji wa taarifa za maendeleo ya usomaji ya mwanafunzi kwa kila hatua.

Katika muktadha huu, pia tafti zinaonesha kuwapo kwa mitazamo tofauti katika kufundisha usomaji kwa kutumia vipengele vitano vilivyotajwa hapo juu. Tofauti hizo zinajitokeza katika namna walimu wanavyotoa mwongozo na maelekezo kwa wanafunzi katika kujifunza maarifa mapya. Tofauti nyingine hutegemea namna walimu wanavyoonesha kwa vitendo namna sahihi ya kutumia maarifa mapya. Hali kadhalika, tofauti nyingine zinazojitokeza ni namna mwalimu anavyozingatia mtiririko wenye mantiki katika kufundisha maarifa mapya.

Mwongozo huu umeundwa na vipengele vitano vinavyomsaidia mwalimu katika kufundisha usomaji na uandikaji. Vipengele hivyo ni:

1. Utambuzi wa umbosauti (Fonolojia)
2. Uhusiano wa maumbo sauti na herufi (Fonetiki)
3. Msamiati
4. Kusoma kwa ufasaha
5. Ufahamu

Kila kipengele katika mwongozo huu kina utangulizi na muundo wa kufundisha maudhui yaliyokusudiwa. Muundo huu pia, umewekwa katika chati inayoonesha kazi ya mwalimu, mwalimu na mwanafunzi na mwanafunzi pekee kama ifuatavyo:

SIKU YA KWANZA

Ukaribisho na utangulizi (dk 30)

Washiriki wa mafunzo kwa kushirikiana na wawezeshaji waweke taratibu zitakazoongoza mafunzo. Taratatibu zinaweza kuwa kama zifuatazo kuweka simu kwenye mtetemo na zile ambazo hazina teknolojia hiyo zizimwe, kujali muda, kuheshimu mawazo ya kila mshiriki na kushiriki kikamilifu katika mafunzo.

Tunaanza mafunzo ya leo kwa kuimba wimbo huu:

*Asiyependa Skuli ni mjinga kabisa,
Asiyependa Skuli ni mjinga kabisa,
Barua ikija aitembeza kutwa
Barua ikija aitembeza kutwa.*

Utangulizi wa kitini, Ajenda na Malengo ya kujifunza

Marejeo ya kitini cha mwalimu

Ndugu mshiriki, hakikisha una kitini cha kujifunzia chenye kuwa na mambo yote yanayohitajika katika mafunzo kama vile mwongozo wa ufundishaji kusoma kwa darasa la kwanza au la pili, mawanda na mtiririko wa kufundisha usomaji kwa darasa la kwanza au la pili.

Marejeo ya Ajenda

Ndugu mshiriki, fungua kitini kwenye ukurasa wa 8 - 9 unaoonesha mambo utakayojifunza kwenye mafunzo haya. Katika kipindi cha siku 3 zijazo, mafunzo yatatilia mkazo mazoezi ya ufundishaji unaoweza kutumika kufundishia mada yoyote ile. Mafunzo haya yanakusudia kukuza taaluma ya ualimu ambayo umeipata wakati wa mazoezi ya ufundishaji mzuri, vipengele vitano muhimu katika kufundisha kusoma na maelezo ya jumla ya mpango wa kusoma na tathmini ambayo ni msingi wa ufundishaji bora wa kusoma.

Ajenda za mafunzo ni kama zifuatavyo:

Siku ya Kwanza

- ❖ Maelezo ya jumla na kubadilishana uzoefu kuhusu ufundishaji mzuri (dk 30)
- ❖ Mfumo wa ufundishaji (saa 1)
- ❖ Mfumo wa somo (saa 1)
- ❖ Mifano miwili zaidi ya ufundishaji mzuri (saa 1)
- ❖ Majumuisho (masaa 2)
- ❖

Siku ya Pili

- ❖ Utangulizi kuhusu kujifunza usomaji (dk 15)
- ❖ Umuhimu wa kujifunza kusoma mapema (dk 15)
- ❖ Maelezo ya jumla kuhusu vipengele vitano kuhusu kusoma (dk 30)
- ❖ Ufahamu wa umbo sauti (saa 1.5)
- ❖ Fonetiki (saa 1.5)
- ❖ Ufasaha (saa 1.5)
- ❖

Siku ya Tatu

- ❖ Msamiati (saa 1)
- ❖ Ufahamu (saa 1)
- ❖ Maelezo ya jumla kuhusu mpango wa kusoma (saa 1)
- ❖ Mwongozo wa mwalimu na daftari la mwanafunzi la kufanyia kazi (saa 1)
- ❖ Tathmini (saa 1)

Madhumuni ya Mafunzo

Marejeo ya mafunzo na malengo ya ujifunzaji

Baada ya Mafunzo haya ya siku 3, washiriki wote (walimu) watakuwa na uwezo wa:

- ❖ Kupata ujuzi wa kufundisha kwa ufasaha.
- ❖ Kuhusianisha maudhui na mafunzo.
- ❖ Kutumia njia bora za kufundishia na kujifunzia.
- ❖ Kufanya mazoezi ya kila siku kuhusu mpango wa usomaji.
- ❖ Kuendesha masomo kwa kutumia mbinu mpya.

Malengo mahsusi ya mafunzo ni kama yafuatayo:

Ufahamu: utoaji wa maarifa

- ❖ Walimu (washiriki) wawe na uwezo wa kubaini na kuelezea ufundishaji bainifu, ulio katika mpangilio mzuri, na kupitia kwa ujumla mpango wa usomaji.
- ❖ Walimu waweze kubaini vipengele vya mwongozo wa mwalimu.
- ❖ Walimu waweze kubaini matumizi sahihi ya mifumo mbalimbali ya kupanga makundi.

Ufahamu: Maudhui na taaluma ya ufundishaji.

Washiriki wawe na uwezo wa kuelezea na kuonesha mahusiano yaliyopo baina ya maudhui na taaluma ya ufundishaji.

Matumizi: Uandaaji wa somo

Walimu waweze kuandaa somo kwa kutumia mbinu mpya.

Matumizi : Utaratibu wa kila siku wa mpango wa usomaji

Walimu waweze keleza na kuonesha kwa vitendo namna ya kuzihusisha na kuzipanga kazi zote kwa usahihi.

Maelezo ya jumla kuhusu njia bora za kufundishia na kujifunzia (dk 30)

Kazi ya kufanya katika vikundi: Marejeo la ufundishaji mzuri

Maelekezo

Tafadhari pitia zoezi hili hapa chini. Mkiwa katika vikundi vya watu 5-10, oneshwa jinsi dhana hizi zinavyohusiana na ufundishaji mzuri na maana zake. Kumbuka ya kuwa taarifa hii ilifanyiwa kazi kwenye mafunzo yaliyopita.

Ndugu mshiriki una dakika 5 za kufanya kazi hii.

1. Mazoezi
2. Uandaaji wa somo
3. Utangulizi wa somo
4. Utumiaji wa zana za kufundishia na kujifunzia.
5. Mazoezi na Marejesho
6. Mazoezi ya mara kwa mara
7. Kujifunza kwa umakini
8. Kuhaulisha maarifa
9. Ufafanuzi

_____ Mwalimu anawapa wanafunzi fursa ya kutoa maoni wakati wakifanya mazoezi ya stadi wanazojifunza.

_____ Mwalimu anatumia mbinu mbalimbali ili kuona kama wanafunzi wamefahamu au hawajahamu somo.

_____ Mwalimu anatumia vifaa mbalimbali kufanikisha ufundishaji wa somo.

_____ Mwalimu amejiaandaa kwaajili ya somo, ana matokeo mazuri, kazi sahihi, zana muhimu na mazoezi mbalimbali ya kufanyia tathmini.

_____ Mwalimu anahakikisha kuwa wanafunzi wanajikita katika kazi za ujifunzaji.

_____ Mwalimu anahakikisha kuwa wanafunzi wana kazi sahihi za kufanyia kazi stadi mpya nje ya darasa.

_____ Mwalimu anahakikisha kuwa wanafunzi wako tayari kujifunza kwa kuwaeleza nini wanachotarajia kujifunza kwa kutumia lugha inayofahamika.

Kubadili uzoefu wa mwanafunzi

Ufundishaji na ujifunzaji ni pande mbili za sarafu moja, na huwa kuna ulazima wa kujali nini kimefundishwa na kiwango cha ufahamu cha mwanafunzi. Walimu na wanafunzi wana wajibu wa kushiriki katika kutoa na kupokea stadi wakati wa ufundishaji na ujifunzaji.

Sisi kama walimu, tuna wajibu wa kubadili ufahamu wa wanafunzi kama hawajifunzi kitu chochote.

Kuna namna tatu za kubadili ufahamu wa mwanafunzi;

- ❖ Kiwango cha ufundishaji ambacho mwanafunzi anakipata
- ❖ Mkazo unaotiliwa katika ufundishaji na ujifunzaji.
- ❖ Ubora wa ufundishaji na ujifunzaji.
- ❖

Tunaweza kuongeza kiwango cha ujifunza anachopokea mwanafunzi kwa kuwa na ufundishaji wenye mpangilio, kuzingatia matumizi bora ya muda, na mazoezi ambayo yanamshirikisha mwanafunzi kikamilifu.

Tunapobainisha na kupanga vipaumbele vya stadi na ujuzi kuwa ndiyo lengo la ufundishaji kwa kumshirikisha mwanafunzi, tunakuwa tumeongeza kiwango cha mwanafunzi cha kujifunza.

Mwisho tunaimarisha ufundishaji na ujifunzaji pale tunapotumia vitendo vya ufundishaji mzuri, tutumie taarifa za ufahamu wa mwanafunzi kupanga na kuboresha na hivyo kujitathmini sisi walimu juu ya namna tunavyofanya kazi yetu.

Tafakuri (dk 5)

Kazi ya kufanya kwa mshiriki binafsi: Marudio

Kazi za ufundishaji na ujifunzaji

Kwenye nafasi zilizowazi hapa chini, kila mshiriki andika muda uliotumia katika kufanya kila vitendo vya ufundishaji na ujifunzaji. Hii ni kazi binafsi hampaswi kushirikiana. Hii itawawezesha ninyi kuwa makini juu ya matumizi ya muda.

Utatakiwa kutumia mada hii kadri tunavyoendelea na mafunzo.

Kupanga _____

Kuandaa vifaa vya kufundisha na kujifunzia _____

Kufundisha _____

Kurekebisha tabia na mwenendo wa wanafunzi _____

Kusahihisha na kutunza kumbukumbu za kazi za wanafunzi _____

Ufundishaji na ujifunzaji kufahamu jinsi wanafunzi wanavyojifunza

Ndugu mshiriki ili kujua namna ya kufundisha vizuri, yatupasa kufahamu namna gani wanafunzi wanajifunza mambo mbalimbali. Kujifunza ni zoezi la kila siku katika maisha. Karibu kila kitu tunachojifunza, tunajifunza kwa wakati husika. Katika mazingira ya darasani tunaweza kulitizama tendo la kufundisha na kujifunza katika mitizamo miwili:

Mzunguko katika ufundishaji na ujifunzaji unaelezea juu ya aina ya mafunzo yanayohitajika kwa muda muafaka.

Mzunguko wa somo unaelezea utaratibu unaotumika kwa kila somo

Mzunguko katika ufundishaji na ujifunzaji (saa 1)

Ufundishaji na ujifunzaji una mambo matatu ambayo hutolewa kulingana na muda

- ❖ Utangulinzi wa stadi mpya au mbinu
- ❖ Mazoezi
- ❖ Majumuisho

Utangulizi wa stadi mpya au mbinu

Ufuatao ni mfano wa utangulizi wa somo ambalo lengo lake ni kufundisha stadi mpya

Utangulizi wa somo

Stadi: Tambua na taja herufi inayokusudiwa.

Malengo ya ufundishaji na ujifunzaji: Herufi inayokusudiwa imeoneshwa, mwanafunzi ataitaja herufi hiyo.

Maandalizi awali: Toa utangulizi wa kile ambacho wanafunzi watakuwa wakikifanya na kwanini ni muhimu kujifunza.

Mwalimu “Leo, tutajifunza herufi mpya. Nitawaonesha herufi, na kisha nitakuelezeni jina la herufi **m**”

Kazi mfano: Onesha herufi lengwa. Elekeza kwenye herufi lengwa na sema yafuatayo:

Mwalimu: “Herufi hii ni **m**”

Mazoezi elekezi: Onesha herufi inayokusudiwa., Elekeza kwenye herufi lengwa na sema yafuatayo:

Mwalimu : “Tuseme sote kwa pamoja. Herufi hii ni **m**”

Mwalimu na mwanafunzi: Tuseme jina la herufi kwa pamoja

Mazoezi binafsi: Waruhusu wanafunzi wafanye mazoezi wao wenyewe kwa kujitegemea.

Mwalimu: “Sasa unaweza kujaribu. Herufi hii inaitwa **m**”

Wanafunzi: Taja jina la herufi.

Kukazia Maarifa: Onesha herufi lengwa na kisha wanafunzi wataje jina la herufi, kisha waeleze wanafunzi waandike herufi lengwa.

Dondoo zifuatazo hapo chini zinaonesha vipengele sita vya somo: stadi, malengo ya ufundishaji na ujifunzaji, maandalizi awali, mazoezi elekezi, mazoezi binafsi na tathmini

1. Stadi

Kipengele hiki ndiyo lengo katika ufundishaji na ujifunzaji.

Lengo la ufundishaji na ujifunzaji linaonesha mwanafunzi atajifunza nini na jinsi watakavyoonesha kitu au vitu ambavyo wamejifunza.

Maandalizi awali : Wanafunzi waelezwe kitu wanachotakiwa kujifunza. Hii itavuta usikivu wao kwa kugundua kwanini ni muhimu kujifunza mada husika.

Kazi mfano: kifani kinawapatia wanafunzi mfano unaoonesha namna watakavyofanya kazi na jinsi ya kutumia mbinu ya ufundishaji na ujifunzaji.

Mazoezi elekezi: mazoezi haya yanawasaidia wanafunzi kufanyia mazoezi stadi mpya au mbinu mpya kwa kupata msaada kutoka kwa mwalimu wakati wanapoweza kukamilisha kazi kwa usahihi, watafanya mazoezi wao wenyewe kwa kujitegemea.

2. Kulifanyia mazoezi somo:

Hatua ya pili katika mzunguko wa ufundishaji na ujifunzaji ni kufanya mazoezi. Baada ya kuitambulisha stadi mpya au mbinu. Wanafunzi watatakiwa kufanya mazoezi na walimu wao, wakiwa kwenye vikundi au mmoja mmoja kwa kujitegemea.

Tuangalie mazoezi katika somo lifuatalo yanayohusu stadi iliyotolewa.

Kufanyia mazoezi somo

Stadi: Tambua na taja herufi inayokusudiwa.

Malengo ya ufundishaji na ujifunzaji: herufi lengwa inaoneshwa, mwanafunzi atataja herufi husika.

Maandalizi awali: tambulisha kitu kile ambacho mwanafunzi anatarajia kujifunza na kwa nini ni muhimu kwake kujifunza

Mwalimu: “Leo tutafanya mazoezi kutamka herufi ambazo tumejifunza. kwanza tutazirudia kisha tutazifanyia mazoezi.

Marudio: Onesha herufi zote ambazo wanafunzi wamejifunza wiki hii na kisha watajie jina lake.

Kazi mfano: Onesha kazi ya kufanyia mazoezi.

Mwalimu: “Leo tutacheza mchezo. Nitakuonesheni herufi nanyi mtaitamka kwa sauti kubwa kisha mtatafakari juu ya herufi M na utasema kama jina lako linaanzia na herufi M. Nitahesabu mara tatu na ikiwa herufi M ipo katika jina lako utasimama.”

Zoezi elekezi: Onesha kila herufi mara moja na kwa wakati mmoja.

Mwalimu: “Tufanye mazoezi kwa pamoja, kwanza kabisa, tutaje sote kwa pamoja jina la herufi hii ni M”

Mwalimu na mwanafunzi: Taja jina la herufi.

Mwalimu: Sasa fikiri kuhusu herufi. Ninahesabu mpaka tatu, na ikiwa herufi M imo katika jina lako utasimama. Nahesabu 1, 2, 3.....

Wanafunzi: Wanafunzi ambao majina yao yanaanza na herufi hiyo wanasimama juu.

Zoezi binafsi: Mwanafunzi afanye zoezi peke yake pasipokusaidiwa.

Mwalimu: "Jaribu kutamka herufi. Herufi hii ni M"

Mwanafunzi: atataja jina la herufi

Mwalimu: 'Fikiri, moja, mbili, tatu

Wanafunzi: Mwanafunzi asimame kama herufi M ipo kwenye jina lake.

Matumizi: Endelea na herufi zote na rudia kadri inavyotakiwa.

Sasa fikiri kuhusu masomo mawili na baini yanavyofanana au kutofautiana.

Kazi ya kufanya katika jozi na vikundi: Linganisha masomo mawili kwa kutumia mbinu ya fikiri - jozisha

Kazi ya ufundishaji na ujifunzaji

Swali la kujadiliana na mwezako ni: "kwa namna gani kazi za utangulizi zinatofautiana na kazi za mazoezi?"

Kwanza, fikiria jibu peke yako, kisha jadiliana na mwenzako baada ya hapo kwenye vikundi. Baada ya dakika 2, miongoni mwenu mtatakiwa kuwasilisha majibu yenu katika vikundi

Majumuisho wa somo

Aina nyengine ya somo ni majumuisho ya somo. Lengo la majumuisho wa masomo ni kutoa fursa kwa wanafunzi kufanyia mazoezi kitu au vitu ambavyo wamejifunza katika muktadha mpya. Hii inamaanisha kuwa katika kazi, tunataka mwanafunzi atumie ufahamu ambao ameupata kwa utaratibu mpya.

Sasa tuangalie katika ujumuisho wa somo. Katika somo hili, tutapitia upya utaratibu na kuwapatia wanafunzi jina la herufi na kuuliza kama wanaweza kuandika au kuonesha herufi.

Majumuisho ya somo

Stadi: Tambua herufi inayokusudiwa

Malengo ya ufundishaji na ujifunzaji: Kwa kuzingatia herufi inayokusudiwa,,mwanafunzi atachagua herufi sahihi miongoni mwa herufi tano zilizotolewa.

Maandalizi awali: Anza kwa kuwambia wanafunzi kile watakachokifanya na kile ambacho watatakiwa kujifunza.

Mwalimu :“Leo tutajifunza mchezo katika kikundi chenu. Kila mmoja atakuwa na herufi tano. Kila mtu katika kikundi atatamka herufi aliyonayo na wengine wote mtaonesha herufi iliyotajwa.

Zoezi elekezi: Onesha kila herufi mara moja kwa wakati mmoja

Mwalimu: Herufi hii ni___

Mwalimu na wanafunzi : Taja jina la herufi.

Zoezi binafsi : Wanafunzi wote watafanya mazoezi kwa kujitegemea pasipo kusaidiwa na mwalimu.

Mwalimu : Sasa chezeni mchezo wa herufi kwenye vikundi vyenu

Matumizi: Fuatilia vikundi wakati vinapocheza mchezo wa herufi.

Kazi ya kufanya katika jozi: Linganisha masomo kwa kutumia mbinu fikiri - jozisha

Kazi za Ufundishaji na ujifunzaji

Kwa maranyingine utalinganisha mifano ya somo. Swali mtakalolijadili na mwezako ni “Ni kwa namna gani kazi za utangulizi na kazi ya mazoezi zinatofautiana na kazi za majumuisho?”

Ufupisho

Mzunguko wa ufundishaji na ujifunzaji huzingatia namna kazi za ufundishaji na ujifunzaji zinavyofanyika. Kazi za utangulizi katika ufundishaji na ujifunzaji wa stadi mpya au mbinu mpya husaidia kuwaendeleza wanafunzi kwa kuwajengea ujuzi. Kazi za mazoezi hutoa zoezi au pitio la stadi ambazo wanafunzi wamejifunza, Lakini bado , huhitajika mazoezi ya ziada ili kuwajengea ufahamu wa moja kwa moja ni kitendo cha kupata taarifa kwa haraka kama vile kutambua herufi, Umbosauti na herufi husika.

Kazi za majumuisho hutoa nafasi kwa wanafunzi kutumia stadi walizonazo katika kujifunza kwenye mazingira mapya. Wakati wanafunzi wanapojumuisha ufahamu wao wa stadi, wanaweza wakatimia ufahamu huo hata wakiwa peke yao.

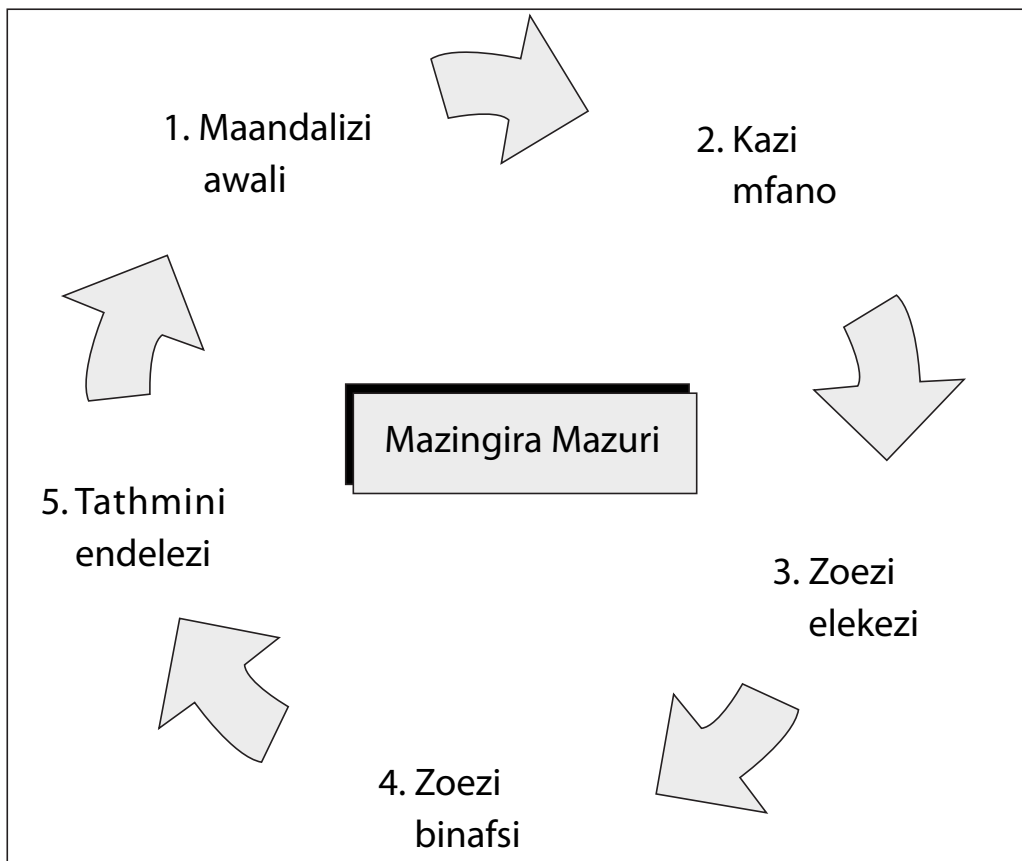
Mzunguko huu wa kazi za utangulizi, zoezi na ujumuisho huunda mfumo ambao wanafunzi hujifunza stadi mpya, huzipitia na kisha kuzitumia. Kila mara tunapofundisha kitu tunatumia mzunguko huu katika kujenga msingi wa stadi na mbinu ambazo mwanafunzi anaweza kuzitumia katika tendo la kujifunza.

Mzunguko wa somo (saa 1)

Katika aina tatu za mada ambazo tumezifanyia kazi, utakuwa umejifunza kuwa kuna mfumo usiobadilika katika ufundishaji na ujifunzaji. Kwa kutumia mfumo huu, tunaweza kuwasaidia walimu kuweka mazingira mazuri ya kujifunza, wakaweza kutumia vizuri muda wa kufundishia na kujifunzia na kutumia njia bora za ufundishaji. Mzunguko wa somo unatoa **mpango mzuri kama inavyooneshwa kwenye kielelezo namba 1**

Kielelezo 1: Mzunguko wa somo

Vipengele fanisi vya somo

Kuna vipengele vitano vya somo fanisi kama vinavyoonekana hapo juu.

1. Maandalizi awali

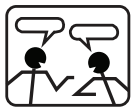
Maandalizi awali yanawapatia wanafunzi kitu watakachojifunza na kwa nini ni muhimu kwao kujifunza.

2. Kazi mfano

Ndugu mshiriki wakati wa utoaji mfano elekezi, walimu wanatakiwa kueleza kwa uwazi, kuonesha kwa mifano na mazoezi ya kutosha kuondoa utata wakati wa mchakato wa ufundishaji na ujifunzaji. Unapaswa kuonesha lengo kwa kutoa mifano bainifu na kufuata hatua kwa hatua wakati wa kufafanua dhana, stadi na kazi husika ili kufanya mazoezi ya kufundisha na kujifundisha yawe fanisi.

Kuna aina mbili za mfano elekezi ambayo walimu wanaweza kutumia:

- ❖ Kazi inayolengwa iwe inaeleweka wazi na wala isiwe na utata wa aina yoyote
- ❖ Utaratibu utakaotumiwa katika kukamilisha mazoezi uwe bainifu.

Kazi ya kufanya kwa kila mshiriki: Kubaini aina ya kazi mfano

Mazoezi ya ufundishaji na ujifunzaji

Ndugu mshiriki wakati mwezeshaji anawasilisha kila kazi mfano. Utaonesha kidole kimoja kuashiria kazi, na vidole viwili kuashiria utaratibu elekezi

Mwalimu: Nitatamka maneno mengi kwa wakati mmoja na nyinyi mtaashiria kama neno lililotamkwa linaanza na sauti /m/ au la, kama neno linaanzia na sauti hiyo weka kidole gumba cha mkono wa kulia juu na kama siyo kitamkwa weka kidole gumba cha mkono wa kulia chini

Mwalimu: Nitatamka maneno mengi kwa wakati mmoja na utaashiria kama neno nililotamka linaanza na sauti /m/ au la. Kama linaanza na sauti /m/ onesho kidole gumba juu. Kama halioneshi onesho kidole gumba chini.

Mwalimu: Neno la kwanza, *meza*. Natamka neno mwenyewe, *meza*. Natenganisha sauti ya mwanzo /m/ kwenye neno *meza*. Sauti ya mwanzo kwenye neno *meza* ni /m/

Kwa kuwa neno *meza* linaanza na sauti /m/ naweka kidole gumba juu 👍

Mwalimu: Neno linalofuata ni baba. Baba (natamka mwenyewe). Nikitenganisha sauti ya mwanzo katika neno baba halianzi na sauti /m/, kwa hiyo nitaonesha kidole gumba chini 👎

Sema neno, kisha tamka kila sauti wakati ukiandika kila herufi ya neno *baba*.

Mwalimu: Leo tutajifunza kusoma silabi. Tutatamka kila sauti na kisha tutasoma silabi. Naweka kidole chini kwenye kila herufi na kutamka sauti ya kila herufi. 'm' 'a' Kisha nitaweka kidole kwenye silabi na kutamka sauti zote za silabi kwa pamoja 'ma'

Mwalimu: Ninasoma kichwa cha hadithi na kisha ninajiuliza mwenyewe, Je, kichwa cha habari kinataja watu au vitu? kama ndiyo, ninaandika.

Kisha nauliza, Je, kichwa cha habari kinataja tukio lolote lile? Kama ndiyo, ninaandika.

Mwisho, najiuliza mwenyewe, hadithi hii itakuwa inazungumzia nini? kisha nitaandika.

3. Zoezi elekezi

Zoezi elekezi lina vitu viwili muhimu: marejesho endelezi na maelekezo ya ufundishaji na ujifunzaji.

Marejesho endelezi hurejea kwenye ufaulu wa mwanafunzi na uwezo wao wa ufahamu na kwa mafanikio makubwa humfanya mwanafunzi kubadilika zaidi. Ili kufanikisha hili, walimu wanatakiwa kufanya yafuatayo:

- ❖ Waoneshe wanafunzi kama ufahamu wao ni sahihi au sio sahihi.
- ❖ Waeleze wanafunzi kwanini jibu lao ni sahihi au sio sahihi.
- ❖ Waeleze wanafunzi wakati wa kujifunza wamefanikiwa kupata nini na kipi hawajafanikiwa kukipata
- ❖ Wape motisha wanafunzi kuendeleza juhudi katika kujifunza

Ufundishaji an ujifunzaji saidizi unatumika kuwasaidia wanafunzi wakati:

- ❖ wanapojifunza stadi mpya au dhana mpya.
- ❖ Aina hii ya ufundishaji humwezesha mwanafunzi kupata jibu sahihi, ni msaada wa aina ya kipekee ambao huwaruhusu wanafunzi kupata stadi mpya na viwango vya ufahamu, hata hivyo ikumbukwe kuwa ufundishaji na ujifunzaji saidizi;
- ❖ Haubadili stadi inayolengwa wakati wa kujifunza
- ❖ Inatoa usaidizi wa kutosha kuruhusu wanafunzi kumaliza kazi iliyolengwa wakati wa kujifunza.
- ❖ Hutoa mwongozo wa kumsaidia mwanafunzi katika utafutaji wa jibu sahihi.

- ❖ Ni mchakato wa muda ambao hutoweka wakati mwanafunzi anapoanza kujitegemea.

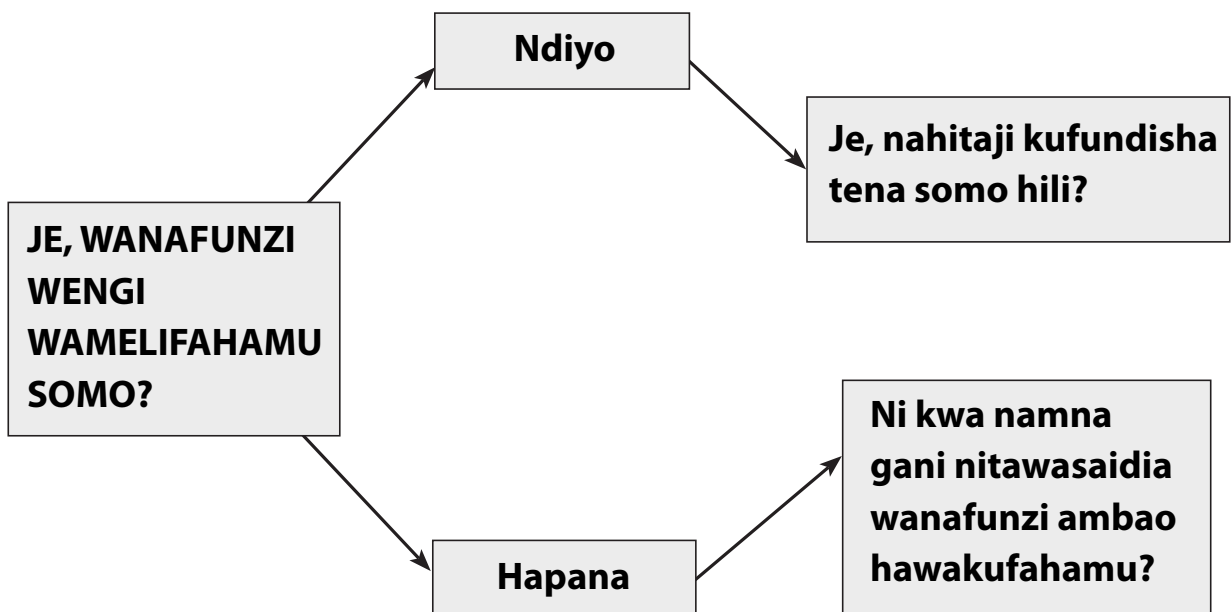
4. Mazoezi binafsi

Mazoezi binafsi huwapatia wanafunzi nafasi ya kufanyia mazoezi kitu ambacho wamekisoma.

5. Tathmini

Kabla ya kumaliza somo, walimu lazima watathmini ufahamu wa wanafunzi. Jeduweli lifuatalo linaonesha mfano wa njia zinazotumika katika kufanya tathmini.

Kielelezo 2: Jedwali la Tathmini

Kama wanafunzi walio wengi hawawezi kuonesha kuwa wamejifunza stadi na dhana muhimu, mwalimu anatakiwa asiendelee na somo mbele zaidi, au asifikirie kuwa yuko nyuma ya wakati. Badala yake, mwalimu lazima asimame, atafakari, na atafute mbinu nyingine za kufundishia dhana hii. Kumbuka kutafakari juu ya kiwango cha ufundishaji na ujifunzaji, kutilia maanani kwenye ufundishaji na ujifunzaji na ubora wa ufundishaji na ujifunzaji.

Ufupisho

Ndugu mshiriki ni vyema kujua, utoaji wa maarifa mapya ambao umezingania mbinu sahihi za ufundishaji na ujifunzaji husaidia kuweka mazingira mazuri ambayo wanafunzi wanaweza kupata ufahamu mpya. Walimu wanaweka

mazingira mazuri ya kujifunza kwa kuwapa wanafunzi msaada unaotakiwa ili kupata stadi na maarifa mapya na kuweka fursa nyingi za kufanya mazoezi. Katika mfumo, kujifunza kunaonekana kama ni utaratibu elekezi Na hili linakuwa dhahiri kwa kufanya yafuatayo:

- Tunawaeleza wanafunzi matarajio yetu , na tunatoa mfano wa wazi.
- Tunafanya mazoezi pamoja na wanafunzi na tunawapa nafasi ya kufanya mazoezi juu ya walichojifunza kwa kujitegemea.
- Kama wanafanya makosa, tunatoa tathmini rasmi
- Tukiwa na uhakika kuwa wana uwezo wa kumaliza kazi,tunawapa fursa ya kutumia stadi kwenye mazingira mapya.

Tafakuri

Kazi ya kufanya: Marejeo ya muda

Maelekezo ya kazi ya ufundishaji na ujifunzaji

Ndugu mshiriki, fikiria juu ya mazoezi ambayo tumeyazungumzia hapo awali, kisha jifanyie tathmini wewe mwenyewe. Hautakiwi kumshirikisha mtu yeyote juu ya tathmini yako, ila itakusaidia kukuonesha upo katika hatua ipi katika matumizi ya mazoezi.

Kazi	Siku zote inatumika	Inatumika kwa baadhi ya wakati	Kamwe hayatumiki	Maelezo
Maandalizi awali yanatolewa				
Kazi mfano				
Mazoezi elekezi yanatolewa				
Tathmini endelevi inatolewa				
Ujifunzaji saidizi				
Hutoa mazoezi binafsi				
Wanafunzi wanatathminiwa na kutumia taarifa za upimaji kupanga ufundishaji na ujifunzaji				

Kazi ya kufanya: Kumalizia

Maelekezo ya kufanya kazi

Kwa kurejea kwenye mazoezi hayo hapo juu, andika mazoezi utakayoyatumia baada ya mafunzo haya na kisha andika maswali yasiyozidi mawili ambayo bado unahitaji ufafanuzi. Una dakika tatu hadi tano kujadili maswali haya.

Njia bora za ziada za ufundishaji

Ndugu mshiriki, mwisho tunazungumzia njia bora za ziada za ufundishaji. Njia bora ya ufundishaji lazima ikidhi malengo yafuatayo;

- ❖ Kuwepo kwa fursa ya wanafunzi kufanyia mazoezi stadi walizojifunza
- ❖ Kuwepo na kasi ya kufundishia na kujifunzia inayokubalika

Kutoa fursa kufanyia mazoezi stadi

Ndugu mshiriki katika muktadha huu mawazo mawili yanatiliwa mkazo:

1. Ili wanafunzi wote wawe sehemu ya utaratibu wa kujifunza na kufanyia mazoezi stadi wanahitaji kushiriki kikamilifu na kufanya mazoezi.
2. Kwa kutumia mbinu hizi walimu wanaweza kwa haraka kufanya tathmini endelevi wakati wanafunzi wanapojifunza.

Kuna njia tofauti za kuwafanya wanafunzi washiriki na wafanye mazoezi kwa pamoja.

Miongoni mwa njia hizi ni kuwafanya wanafunzi wajibu kwa pamoja badala ya kujibu mmoja mmoja. Kwa kutumia njia hii wanafunzi wanapata muda zaidi wa kufanya mazoezi walichojifunza kuliko wakati mwanafunzi akifanya mmoja mmoja. Pia wanafunzi wanapata fursa ya kufanya mazoezi na kujibu maswali yote kwa pamoja. Kumbuka unapouliza swali na kumchagua mwanafunzi mmoja kujibu swali, ni mwanafunzi mmoja ambaye atakuwa amepata fursa ya kufanya mazoezi.

Halikadhalika, kama ukiuliza wanafunzi wote, inamaanisha kuwa wanafunzi watakuwa wamepata fursa ya kufanya mazoezi.

Fikiri - Jozisha

Wanafunzi wakiwa kwenye jozi, waambie kila mmoja afikiri peke yake, halafu ashirikiane na jirani yake na kisha wakubaliane jibu lao. Hatimaye wanafunzi wakiwa katika makundi wajadiliane na darasa lote kwa ujumla.

Mgeukie jirani yako: Wanafunzi wageukiane kumaliza kazi walizopewa.

Majibu ya kadi: Wanafunzi wakunje kadi zao, alama au vitu kwa wakati mmoja kuonesha jibu kwa maswali au tatizo. wanafunzi wajibu kwa pamoja ili kuhakikisha wanashirikishwa katika nadharia zima ya utambuzi.

Bana kadi: Kadi zenye majibu kwenye kadi moja. wanafunzi wabane kadi yenye jibu sahihi.

Majibu ya pamoja: Wanafunzi wote wajibu kwa pamoja. Kama una darasa kubwa, baada ya wanafunzi kujibu, unaweza kutumia utaratibu wa kuligawa darasa kwa kuwaomba wanafunzi wa kike wajibu au wa kiume wajibu au wanafunzi waliokaa nyuma au mbele na kadhalika kujibu maswali yako ili uweze kutambua kwa urahisi wapi wameelewa na wapi hawajaelewa.

Mwisho, ikiwa wanafunzi wanajibu maswali kwenye vikundi, hakikisha kuwa kila mwanafunzi anashiriki kikamilifu kwa kuyatembelea makundi yote muda wote wa ufundishaji na ujifunzaji.

Fanya mazoezi na wanafunzi hadi hapo watakapokuwa wamefahamu stadi. Kwa mfano, kama somo linalazimika kufanyiwa mazoezi maneno mawili kwa pamoja. Lakini kama wanafunzi wako wanahitaji mazoezi ya ziada kufahamu stadi, endelea kuifanyia kazi hadi wanafunzi wote watakapoweza kusoma kwa ufasaha.

Matumizi ya michoro sanifu (*graphic organizer*) huwasaidia wanafunzi kutilia mkazo, kufahamu na kuunganisha maarifa. Pia wanatoa kifaa thabiti katika kuwasilisha mawazo na mauhusiano yake.

Kasi ya kujifunza

Mazoezi mengine muhimu ya kujifunza ni kasi ya kujifunza. Kazi ifuatayo inadhihirisha kasi ya kujifunza kwa mwanafunzi.

Kazi ya kufanya: Kasi (haraka au taratibu) wakati wa kujifunza na ujifunzaji

Maagizo ya kazi ya ufundishaji na ujifunzaji

Ndugu mshiriki wa mafunzo haya fikiria kuhusu wanafunzi wa darasa lako. Baini wanafunzi ambao wanaweza wakawa na ugumu katika kujifunza iwapo kasi ya kujifunza ni ya haraka mno. Nini kinaweza kutokea?

Andika kitu kimoja tu (dakika 2)

Mbinu za kukufanya uwe na kasi nzuri

Mshiriki jiandae vyema kufundisha somo. Hii itakusaidia kuimudu kasi wakati wa kufundisha.

Ingawa wanafunzi wanahitaji muda wa kufikiri baada ya kuulizwa swali, kuwaacha kufikiri kwa muda mrefu kunaweza kusababisha wanafunzi kupoteza mwelekeo wa tabia ya kujifunza.

Kasi nzuri ya ufundishaji huhitaji mazoezi. Fanya mazoezi ya kusoma kwa sauti kabla ya kulifundisha. Wanafunzi wanaopata ugumu katika kujifunza huweza kukusanya taarifa kwa kasi ndogo. Kwa mantiki hii, kuongeza kasi ya kujibu swali kunawajengea ufahamu wa moja kwa moja ambao nao huwajengea mfumo wa kufahamu kwa haraka.

Mara wanafunzi wanapokidhi malengo wakati wa kujifunza, jaribu kuongeza kasi ya kazi uzitoazo. Rekebisha kasi ili kuwaweka wanafunzi katika hali inayowakazisha na kuwapa changamoto za kuyaelewa malengo ya kujifunza kwa kila kazi.

Muda wa kusubiri utatofautiana kutoka kazi moja kwenda nyingine, ila ni vyema ikumbukwe kuwa wakati wanafunzi ndio kwanza wanajifunza stadi, “wanahitaji muda zaidi wa kufikiria” ili kujibu kwa ufasaha zaidi. Punguza muda wa kusubiri wakati wanafunzi wanapofanya mazoezi kwa ajili ya marudii na majumuisho.

Majumuisho

Mshiriki, kuna mazoezi mengi yanayoweza kutumika kuongeza ushiriki wa mwanafunzi katika kujifunza. Mazoezi yenye ufanisi lazima yawe na lengo maalum, na humpa kila mwanafunzi kazi ya kufanya na kwa kasi ya kuridhisha. Katika kuhakikisha ushiriki wa mwanafunzi ni mzuri, mwalimu ahakikishe kuwa muda wa ufundishaji unatumika vizuri na wanafunzi wanajifunza kwa juhudi.

Masomo yanayowafanya wanafunzi wajibidiishe yanapaswa kuwa na vipengele vifuatavyo:

- ❖ Ufundishaji shirikishi na wenye kasi (lakini si wa haraka kwa wanafunzi wengi), hakikisha wanafunzi wanashiriki wakati wote wa kipindi.
- ❖ Ufundishaji unatolewa katika hatua ndogo ndogo, wanafunzi wanafanya mazoezi kila baada ya hatua fulani ili kuhakikisha wanapata mafanikio ya hali ya juu,
- ❖ Wanafunzi wanapewa nafasi za kutumia kile wanajifunza katika muktadha tofauti

Kwa kuongezea, masomo yanatofautiana katika ufindishaji na ujifunzaji. Mathalani, masomo yanayotoa utangulizi wa dhana mpya au stadi yanamlenga mwalimu wakati wa mazoezi na majumuisho wakati wote yanawalenga wanafunzi wenyewe.

Stadi: Utabiri

Lengo la kujifunza: Kabla ya kusoma matini, mwanafunzi atatumia kichwa cha habari kutabiri kitakachojiri katika habari

Maandalizi awali: Tambulisha kile ambacho mwanafunzi atafanya, kile anachotakiwa kujaribu katika kujifunza.

Mwalimu: "Leo tutasoma hadithi na tutabashiri nini kitakachotokea kwenye hadithi". Ubashiri ni matarajio yanayojengwa juu ya taarifa chache tulizonazo tayari kuhusu hadithi yenyewe.

Tunaweza kutabiri kwa kuzingatia kichwa cha habari na picha. Tunaweza kusoma kichwa cha habari na kufikiri nini kinasimuliwa na tunaweza kuangalia picha na kufikiri kila picha inamaanisha nini na nani yumo katika picha na kitu gani kinatokea.

Tutumia taarifa kufanya utabiri kuhusiana na hadithi na nini kinaweza tokea. Tukishamaliza hadithi tutarudi nyuma na kuanagalia kama utabiri wetu ulikuwa sahihi.

kazi mfano: Soma kichwa cha habari, kisha uliza maswali yafuatayo;

Mwalimu: :

"Ninasoma kichwa cha habari na kisha najiuliza mwenyewe"

Je, kichwa cha habari kinataja watu au vitu?

Je, kichwa cha habari kinataja tukio?

Je, nafikiri hadithi inazungumzia nini?

Zoezi elekezi: Waoneshe wanafunzi kichwa cha habari cha kitabu au hadithi na sema yafuatayo:

Mwalimu: 'sasa tutafanya kazi hizi sote kwa pamoja ".Tutaangalia kichwa cha habari na kuuliza kila swali. Je, kichwa cha habari kinataja watu au vitu?"

Mwalimu na mwanafunzi: Wanajibu swali.

Mwalimu: " Sasa tutatoa utabiri." Fanya kazi na mwezako/kikundi na mtoe utabiri.

Mazoezi binafsi: Waruhusu/wawezeshe wanafunzi kufanya wao wenyewe kwa kujitegemea.

Mwalimu: Sasa utafanya utabiri na mwezako au kikundi, utauliza swali na kukamilisha maandalizi awali.

Mwanafunzi: Geuka kwa mwezako kujibu swali na andika majibu.

Mwalimu: Ataita wanafunzi kati ya (3-4) kuwasilisha utabiri wao na kutoa maoni kwa kila utabiri -Je, utabiri unazingatia kilichomo kwenye kichwa cha habari? Je, utabiri utafanyika kirahisi?

Baada ya kusoma hadithi, mwalimu anarudi na kuhakikisha kama utabiri ulikuwa sahihi au hapana.

Matumizi: wanafunzi wanakumbushwa kutumia maswali wakati wanapotabiri na wakati wanaposoma hadithi zinazofuatana.

Mwisho,wanafunzi wanapata stadi na maarifa yanayotakiwa kwa sababu ufundishaji na ujifunzaji umepangiliwa na kufuata mtiririko katika kutambulisha stadi lengwa kwa somo husika na kufuata utaratibu utaratibu mzuri.

Ufahamu wa somo la utabiri

Kazi ya kufanya: Ufahamu wa somo la utabiri

Sasa tutalipitia somo linalohusiana na utabiri linalozingatia mazoezi yote ambayo yamewasilishwa mwanzoni. Tafadhali wasilishaji wa somo hili uwe makini wa hali ya juu.Baadaye, mtakaa katika makundi na mwanafunzi mmoja kutoka katika kila kundi atafundisha somo kwa kutumia muundo huu huu tuliotumia kufundishana.

MFALME WA PORI

Vipengele muhimu katika somo la utabiri ni kama vifuatavyo:

Utabiri lazima uwe na mantiki, hii inamaanisha kuwa utabiri uzingatie kile kilichowasilishwa. Je ni kichwa cha habari, jalada la kitabu au ufafanuzi. Inabidi vihakikishwe mara baada ya kusomwa.

Wanafunzi wanapaswa kufahamu kuwa hakuna tatizo kama utabiri wao haukuwa sahihi.

Unaweza kujenga ufahamu wa kimantiki kwa mwanafunzi na kumsaidia kufanya masahihisho. Hakikisha unataja kitu kizuri kuhusu utabiri alioutoa, aidha msaidie mwanafunzi kuunganisha picha kwa kile anachokifahamu na asichokifahamu.

Kazi ya kufanya: Mazoezi

Maelekezo kuhusu kazi ya kufanya:

Ndugu mshiriki, mwezeshaji atawagawa katika makundi ya watu 10. Katika Kila kundi mmoja wenu atakuwa mwalimu na wengine watakuwa wanafunzi. Muundo wa somo lililopita utatumika kama mwongozo kuuliza swali kuhusu jalada la kitabu kwenye ukurasa unaofuata.

USAFI WA MIKONO

Ufupisho

Mshiriki mpendwa, kabla ya kufikiria kuhusu ufundishaji wa kusoma, ni muhimu kufahamu jinsi wanafunzi wanavyojifunza. Sisi kama walimu tunapaswa kuhakikisha kuwa utaratibu wa kujifunza unaendeshwa kwa uwazi na kwa utaratibu.

Kama tulivyobaini katika kipindi kilichopita, mfumo wa ufundishaji unafafanua ni aina gani ya mafunzo yanayohitajika. Hii inahusu uanzishwaji wa stadi mpya au mbinu mpya, mazoezi na majumuisho.

Kupitia masomo haya matatu, kuna utaratibu unaowasaidia walimu kutengeneza mazingira ya kujifunzia kama vile: maandalizi awali, kutoa mifano, mazoezi elekezi na tathmini ya mara kwa mara. Kwa kutumia utaratibu huu kujifunza huonekana kama mchakato/mfumo na siyo kama zao la mchakato wenyewe.

SIKU YA PILI

Marejeo ya mawasilisho ya siku iliyotangulia (dakika 30)

Swali la marudio

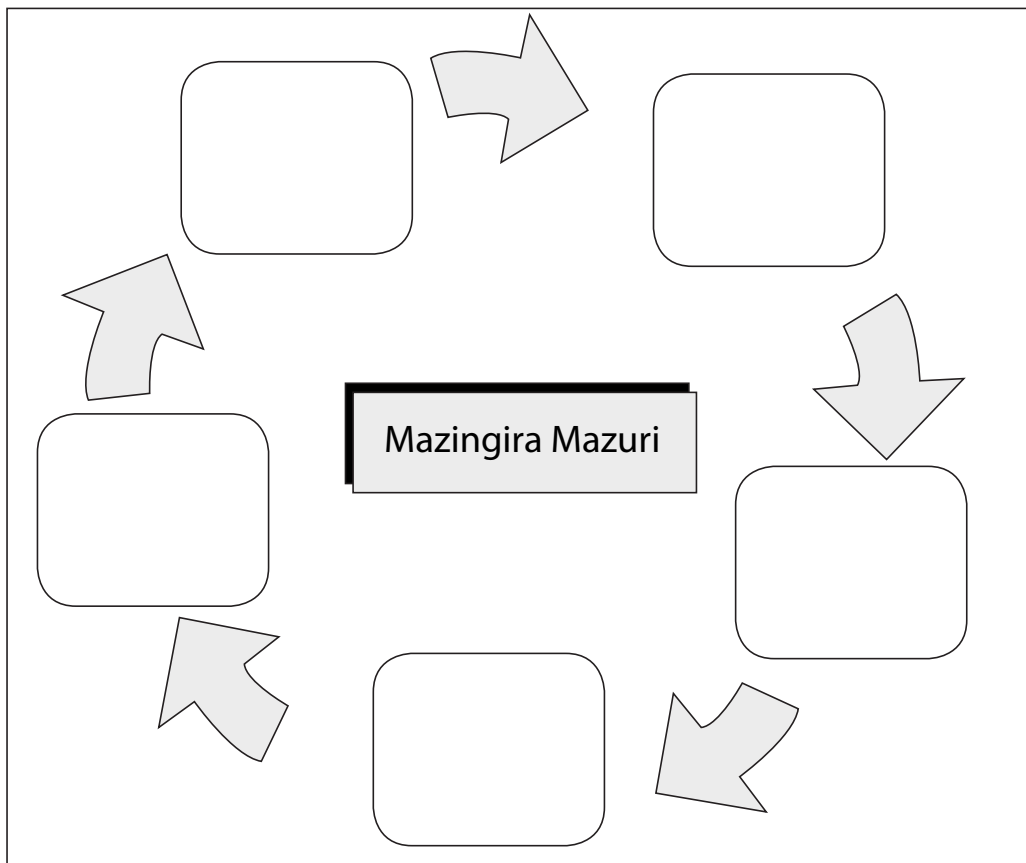
Orodhesha maswali uliyonayo kutoka jana.

Kazi ya kufanya: marejeo ya mafunzo.

Maelekezo kuhusu kazi ya kufanya:

Kazi ya kwanza ni kukamilisha kielelezo hiki hapa chini.

Utangulizi kuhusu ufundishaji na ujifunzaji wa kusoma (dakika 30)

Umuhimu wa kujifunza kusoma mapema

Mshiriki mpendwa, matokeo ya tafiti mbalimbali yanaonesha faida kadhaa kuhusu umuhimu wa kujifunza kusoma mapema. Baadhi ya faida zake ni kama zifuatazo:

- ❖ Matokeo mazuri kitaaluma
- ❖ Stadi za msingi katika kuzungumza
- ❖ Misingi ya usomaji wa kitabu

- ❖ Stadi nzuri za mawasiliano
- ❖ Kuimudu lugha
- ❖ Stadi zaidi za kufikiri (kimpangilio)
- ❖ Ufahamu kuwa kusoma ni burudani au furaha

Kama walimu tunapaswa kufahamu kuwa kama wanafunzi hawapati stadi za kusoma mapema, ni dhahiri kuwa watakuwa nyuma ukilinganisha na wenzao katika makundi-rika yao. Sababu zenyewe ni pamoja na:

- ❖ Njia za kupata elimu zinaanzishwa mapema katika makuzi ya mtoto
- ❖ Wanafunzi wanaoanza na njia duni au isiyoridhisha huendelea na njia hiyo mpaka mwalimu atakapobadilisha mfumo wa ufundishaji na ujifunzaji.
- ❖ Kadiri tunavyochelewa kubadi mfumo wa ufundishaji, ndivyo inavyokuwa vigumu kwa wanafunzi kubadii njia yao ya kujifunza kwani maudhui ya kile wanachojifunza huzidi kuwa magumu na yasiyoeleweka.

Kazi ya kufanya: kusoma kwa lengo la kujifunza

Katika makundi ya watu 5-10 washiriki wa mafunzo wjadili nafasi ambayo wanafunzi huweza kuwa nayo baadaye au kile watakachoweza kukifanikisha kama wakiweza kusoma ukilinganisha na wale wasioweza kusoma.

Maelezo ya jumla kuhusu vipengele vitano muhimu katika kusoma (dakika 30)
".....kuna vipengele vitano vya msingi katika kusoma. Vipengele hivi ni stadi na ufahamu ambavyo wanafunzi wanahitaji ili kuwa wasomaji wazuri. Stadi zote hizi lazima ziende pamoja ili kuwawezesha wanafunzi kusoma na kupata maana kutoka katika matini waliyosoma. Yawezekana ukawa tayari unavifahamu na kuvitumia katika ufundishaji wako, hata hivyo, ni muhimu kukielewa kila kipengele na umuhimu wake ili kuweza kusoma."

Utafiti wa kisayansi unaonesha wazi kuwa ufundishaji makini wa kusoma unazingatia maeneo muhimu 5:

Utambuzi wa umbosauti: kufahamu kuwa maneno yanaundwa na sauti, kwa mfano, neno baba linaundwa na sauti mbili: ba-ba; na kuweza kuzipanga vizuri sauti hizo ili kuunda maneno (kwa mfano kufahamu kuwa maneno baba au babu yote huanza kwa sauti ileile).

Utambuzi wa fonimu: (kipengele kidogo katika ufahamu wa Umbosauti) – kinahusu uwezo wa kusikia, kuzitambua na kuzitumia sauti – fonimu – katika lugha ya mazungumzo. (mfano: baba – ba ba), (ba –/b/ /a/), (baba - /b/ /a/ /b/ /a/).

Fonetiki – kuelewa kuwa herufi huwakilisha vitamkwa/sauti na kuwa maneno, huundwa na vitamkwa na herufi hizo.

Ufasaha – kusoma au kuzitambua herufi na maneno kwa haraka na kwa usahihi(katika hali ya kawaida).

Msamiati – kutoa maana ya maneno katika lugha.

Ufahamu - kutoa tafsiri ya maneno yaliyomo katika habari.

Vipengele hivi vitano vitajenga msingi katika programu ya kusoma na vitafafanuliwa kwa kina katika mada itakayofuata

Vipengele vitano muhimu katika ufundishaji wa kusoma

Utambuzi wa umbosauti (saa 1.5)

Vifaa/zana: Orodha ya maneno

Ndugu mshiriki, kipengele cha kwanza ni utambuzi wa umbo sauti. Kipengele hiki ni moja ya stadi za awali na ufahamu wanaouhitaji wanafunzi ili kujifunza kutamka au kutafsiri maneno.

Ufafanuzi: Uwezo wa kusikia, kuzitambua na kuzitumia sauti katika maneno ya kusemwa/kutamkwa

Umuhimu wa kutambua umbo sauti

- ❖ Huwawezesha wanafunzi kuyatenga maneno katika vitamkwa (vipande sauti), kuunganisha vitamkwa ili kuunda maneno na kutumia vitamkwa hivyo kwa kuviongeza au kuvipunguza kutoka katika neno kulingana na kile anachojifunza.
- ❖ Kuzingatia utamkaji ni stadi halisi ya kuzungumza ambayo hutakiwa kufundishwa pasipo kutumia maandishi.

Umuhimu wake katika kusoma

- ❖ Watoto wanahitaji kuzifahamu sauti zilizo katika maneno ili waweze kuziweka sauti/fonimu hizo katika maandishi(herufi) na kuweza kupata kanuni ya kialfabeti.
- ❖ Kuunganisha na kutenganisha vitamkwa/sauti husaidia kufanikisha usomaji.

Katika kipengele cha kuzingatia umbosauti kimo kipengele kidogo cha kuzingatia fonimu. Katika kufundisha uzingatiaji wa fonimu, mwalimu huwasaidia wanafunzi

kuzisikia sauti zinavyotamkwa katika maneno na kufanya mazoezi ya stadi za kuunda maneno kwa kutumia fonimu hizo.

Utaratibu wa Kufundisha: Jinsi ya kufundisha uzingatiaji wa umbosauti.

Maandalizi awali: Nini wanafunzi watajifunza na umuhimu wake.

Mwalimu: “Tunafahamu kuwa sentensi huundwa na maneno; na maneno huundwa na sauti na sauti huundwa na vitamkwa.. Leo tutafanya mazoezi ya utamkaji wa sauti zikiwa katika maneno na kuunganisha sauti ili kuunda maneno.

Kazi mfano [ninatenda]: mwezeshaji atatoa mfano wa jinsi ya kuzingatia matamshi kisha huacha ili kujadiliana na washiriki wa mafunzo.

Mwalimu: sikiliza neno hili *mama* na nitakwambia kitamkwa(sauti) unachokisikia katika neno *mama*.

Mwalimu anatamka neno ‘*mama*’ polepole na kuwambia wanafunzi kuwa kitamkwa cha kwanza katika neno hili ni /m/.

Kazi ya kufanya: marejeo na mazoezi

Ndugu mshiriki, ukiongozwa na mwezeshaji., Washiriki wakiwa katika vikundi vyao watacheza igizo - dhima wakivaa uhusika wa wanafunzi. Mwezeshaji atawaongoza, walimu kufanya mazoezi ya kubainisha na kuvitambua vitamkwa vilivyowasilishwa na mwezeshaji.

Mazoezi elekezi [tunatenda]: Mshiriki anatakiwa kuelezea vipengele viwili katika mazoezi elekezi yaani marejesho ya mara kwa mara na ufundishaji saidizi kwa kurejea kipindi kilichotangulia. Katika kulifanya zoezi hili liwe na manufaa washiriki (waliovaa uhusika wa uanafunzi) wafanye makosa ili mwalimu afanye mazoezi ya kutoa marejesho rasmi.

Mwalimu: Ndiyo,/m/ ni kitamkwa cha kwanza katika neno *mama*. Nitajie kitamkwa cha kwanza katika neno *maji*.

Kazi ya kufanya: Igizo-dhima

Washiriki wanatakiwa kugawanyika katika vikundi vidogovidogo na kufanya mazoezi ya uzingatiaji wa umbosauti. Kila mshiriki katika kikundi lazima apate nafasi ya kuwa mwalimu angalau mara moja.

Mazoezi binafsi [unatenda]: washiriki katika vikundi vyao hufanya mazoezi yanayojirudia ili kupata ishara namba utambuzi wa fonimu kwa mwanafunzi unavyojengeka.

Mwalimu: Kipi ni kitamkwa cha kwanza katika neno *baba*?

Wanafunzi: /b/.

Mwalimu: Ni sauti gani huweza kuundwa kwa kuunganisha vitamkwa/sauti *b* na *a*?

Wanafunzi: ba.

Mwalimu: Ni neno gani huweza kuundwa kwa kuunganisha vitamkwa /b/ /a/ /t/ /a/?

Wanafunzi: bata.

Mwalimu: Tamka neno *baba* kisha badili kitamkwa /b/ na nafasi yake weka /s/.

Wanafunzi: saba.

Mwalimu: Onesha ni vitamkwa vingapi vimo katika neno *bata*.

Wanafunzi: 4 - /b/ /a/ /t/ /a/.

Kazi ya kufanya: Igizo-dhima

Washiriki watafuatilia kifani (mfano) cha mwezeshaji na kisha watafanya mazoezi kwa kutumia igizo-dhima. Kazi zitarajiwazo:

- ❖ Ulinganishaji vitamkwa au sauti.
- ❖ Kuunganisha vitamkwa au sauti ili kuunda maneno.
- ❖ Kutenga maneno katika vitamkwa au sauti.
- ❖

Mfumosauti/fonetiki

Vifaa/zana: herufi, silabi na kadi za maneno/orodha ya silabi na maneno.

Ndugu washiriki, hiki ni kipengele cha pili kilicho na stadi mbalimbali ndani yake. Stadi hizi zinahusiana kwa kuwa herufi ni alama za kuonekana za sauti na alama hizo hutumika katika kuandika maneno.

Stadi hii huwataka wanafunzi kufahamu jinsi sauti na herufi zinavyohusiana na jinsi ya kuyatenga maneno yaliyoandikwa katika vipande-sauti vidogo vidogo kama vile silabi au herufi ili kutamka maneno. Ufahamu huu ndio unaohitajika ili wanafunzi waweze kusoma.

“mara nyingi kanuni za alfabeti hufundishwa kwa kutumia mbinu ambayo kwa kawaida hufahamika kama mfumo sauti”

Ufafanuzi wa mfumosauti: Ni njia ya ufundishaji wa kusoma ambayo hufundisha mahusiano yaliyopo baina ya herufi na sauti na mbinu za kutumia mahusiano hayo katika kusoma maneno.

Umuhimu wa fonetiki katika kusoma

- ❖ Ndio msingi wa baadaye kwa stadi za kusoma na kuandika .

- ❖ Huwapa wanafunzi njia za kutamka na kusoma maneno ambayo bado hawajayafahamu.
- ❖ Wanafunzi wanahitaji kujifunza jinsi ya kutenga na kuunganisha vitamkwa na kutumia maarifa hayo katika kusoma na kutaja herufi mojawoja za maneno. hii ndiyo tunaita fonetiki.
- ❖ Wanafunzi wanahitaji kupata mazoezi ya kutosha ya kusoma ili kitendo cha kusoma kiwe cha kawaida.

Utaratibu wa kufundisha: Jinsi ya kufundisha fonetiki

Maandalizi awali: wanafunza watajifunza nini na umuhimu wake ni upi katika kuimarisha stadi ya kusoma?

Mwalimu: “tutajifunza kitamkwa kipyua na herufi tunayoitumia kukiandika kitamkwa hicho. Hii itatusaidia kuweza kuyasoma maneno yaliyo na kitamkwa hicho.”

Kazi mfano[ninatenda]: Washiriki watamsikiliza mwezesaji atakapokuwa akitoa mifano kuhusu jinsi ya kufundishwa vitamkwa kisha watajadili kuhusu kazi za kawaida wakati kuonesha mifano.

Mwalimu: kitamkwa chetu kipyua ni /b/. Sikiliza maneno haya ili kubaini kitamkwa /b/. Mwalimu anatamka kila neno taratibu akitilia mkazo kitamkwa cha mwanzo katika kila neno.

baba bibi bata bibo

Kazi ya kufanya: Bunguabongo

Washiriki wa mafunzo watajadili mada zifuatazo:

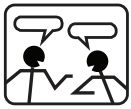
- ❖ Nini tofauti kati ya maandalizi awali na utoaji kazi mfano?
- ❖ Ni mambo yapi mazuri katika ufundishaji ambayo uliyabaini wakati wa maandalizi awali na kazi mfano?
- ❖ Kwanini kudhibiti kasi ni muhimu katika Utaratibu wa kufundisha?

Mazoezi elekezi [tunatenda]: Washiriki mtasoma kwa pamoja mara . Wakati wa marejeo na mazoezi. Ni vyema kila mshiriki kufahamu stadi zifuatazo:

- ❖ Kuzitambua na kuzitaja herufi.
- ❖ Kuzibaini sauti za herufi zinazowakilishwa.
- ❖ Kuunganisha silabi.
- ❖ Kutaja vitamkwa katika maneno.
- ❖ Kuunganisha maneno.

Mwalimu: “Kumbuka, tunapona herufi ‘m’ siku zote huwakilisha kitamkwa au sauti /m/. Sikiliza maneno haya kisha bainisha ni neno lipi linaloanza na kitamkwa /m/.” Mwalimu anatamka maneno mawili: mama, baba, bata, maji.

Wanafunzi: *mama*. Mwalimu anaandika ubaoni maneno: mama, maji

Kazi ya kufanya: Igizo-dhima

Washiriki mtagawanywa katika makundi na kufanya mazoezi mbalimbali kwa pamoja kila mmoja akitoa majibu sahihi. Kisha washiriki wataonesha kila kazi kwa washiriki wote huku na kuruhusu washiriki kutoa maoni. Katika muktadha wa herufi mwambatano zitafundishwa kama sauti mmoja na kuungana na irabu, wakati konsonanti zitaungana na irabu zitatumika kuunda silabi.

Mazoezi binafsi [unatenda]: Hii huwapa washiriki nafasi ya kufanyia mazoezi kile walichojifunza.

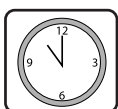

Kazi ya kufanya: Tathmini ya mara kwa mara

Washiriki watajibu maswali kutoka kwa mwezeshaji katika kutathmini kama wengi wao wamepata stadi muhimu kabla ya mwezeshaji kuendelea mbele. Kila mshiriki afanye mazoezi peke yake kuhusu:

- ❖ Kubainisha majina ya herufi
- ❖ Kubainisha sauti za herufi.
- ❖ Kuunganisha silabi.
- ❖ Kutaja vitamkwa.
- ❖ Kuunganisha maneno.

Mwalimu: “Sasa turudi nyuma tuone tulichojifunza. Tulijifunza kuwa herufi ‘m’ inaweza kuwakilishwa na kitamkwa sauti /m/. Aidha, tulijifunza jinsi ya kutumia maarifa tuliyonayo kuhusu sauti ya herufi hiyo kutamka neno jipya. Mwalimu anaandika maneno yanayoanza na ‘m’ na kuwaongoza wanafunzi wayasome yale yanayosomeka na kueleweka. Hii hutoa nafasi ya kubaini mwanafunzi mwenye uwezo wa kutumia uhusiano uliopo baina ya herufi na sauti katika maneno wasiyoyamudu.

Ufasaha (saa 1.30)

Vifaa/zana: kadi za maneno/orodha ya maneno.

Ndugu mshiriki, kipengele cha tatu ni katika mtiririko wa vipengele vitano vya

usomaji ni ufasaha. Hiki ni kipengele muhimu katika kuwawezesha wanafunzi kupata maana kutoka kwenye matini iliyosomwa. Wanafunzi wanatakiwa kuzitambua herufi na kuyasoma maneno kwa haraka na kwa usahihi ili kuweza kutumia muda wao na juhudi katika kupata maana za maneno kuliko sauti za kila herufi. Ni wazi kuwa wanafunzi watafanya mazoezi ya kusoma na kuandika kwa haraka na kwa usahihi wakati wote wa kuboresha ukuzaji wa stadi ya ufasaha.

Ufafanuzi: kusoma kwa ufasaha, kwa kasi na kwa ufahamu.

Umuhimu wa ufasaha katika usomaji

- ❖ Usomaji unapokuwa wa moja kwa moja huuweka huru mfumo wa utambuzi kwa ajili ya ufahamu.
- ❖ Wanafunzi watakuza stadi ya ufasaha kupitia mazoezi na kazi za marudio. Kazi zifuatazo zitamsaidia mwanafunzi kuweza kusoma kwa ufasaha:
- ❖ Kuzirudiarudia herufi, silabi, na maneno kila siku na kwa muda wa ziada siku ya Ijumaa.
- ❖ Michezo ya kusoma kwa ufasaha(Mwongozo wa Mwalimu wa Ufundishaji kusoma).

Utaratibu wa kufundisha: jinsi ya kufundisha mtiririko fasaha

Maandalizi awali: Eleza nini mwanafunzi atakachojifunza na umuhimu wake.

Mwalimu: “Ninaposoma habari yoyote, kwa hakika ninataka kufahamu, wakati mwingine nitaisoma tena na tena. Kwa kufanya mazoezi ya mara kwa mara ninaweza kusoma kwa haraka na ufahamu zaidi.”

Kazi mfano [ninatenda]: mwalimu anafafanua nini mwanafunzi atakachofanya

Kipindi kinaanza kwa kufanya marejeo ya mada iliyotangulia. Marudio haya yanapita katika hatua zifuatazo: katika somo lililotangulia, mwalimu alisisitiza wanafunzi kuhusu kasi ya kusoma herufi, silabi, na orodha ya maneno pasipo kukosea. Ilifuata hatua ya kusoma sentensi mojamoya kwa kurudiarudia na kwa haraka wakati wote. Zoezi hili lilihitimishwa kwa wanafunzi kusoma aya kwa kurudia ili kukuza stadi ya kusoma kwa ufahamu. Zaidi ya hayo, somo lilitilia mkazo kusoma kwa haraka. Baada ya marejeo ya somo la ufasaha, mwalimu atawashirikisha wanafunzi kwa kutumia uzoefu wake katika mazoezi ya ufasaha kabla ya kuonesha kile kinachotarajiwa katika kipindi cha siku hiyo.

Mwalimu: “Leo, nitasoma herufi/silabi/neno/hadithi/sentensi ili muweze kusikia inavyotakiwa kutamkwa. Kisha mtapata fursa ya kufanya mazoezi ya kusoma

wenyewe. Ninataka muwe na uwezo wa kuisoma kwa sauti na kwa haraka, kwa usahihi na kwa ufahamu; kama ninavyowasomea.”

Mazoezi elekezi [tunatenda]

Mwalimu: “Katika kipindi hiki ninataka mufanye yafuatayo: . Kwanza nataka ujisomee kwa kunong’ona. Nitakuja karibu na kusikiliza kile unachokisoma, utatakiwa kusoma kwa sauti nitakapokuwa nakusikiliza lakini utarudia kwenye kunong’ona mara nitakapokwenda kwa mwanafunzi mwingine.”

Mwalimu anawapitia wanafunzi mmoja baada ya mwingine kusikiliza kasi ya kusoma na ufasaha katika kubainisha neno, upangaji wa maneno kwenye sentensi yenye maana; na kusoma kwa ufahamu kama kwenye kauli ya kuzungumza. Masahihisho ya makosa katika tafsiri ya neno hutolewa haraka ili wanafunzi walenge katika kukuza ufasaha.

Baada ya kuwasikiliza wanafunzi wote katika kikundi, mwalimu awahamishe huku akimuwacha mmoja tu katika sehemu ya kusikiliza ili kuendelea kufanyia mazoezi stadi ya kusoma kwa ufasaha. Mwanafunzi aliyebaki atasoma herufi/silabi/neno huku mwalimu akihesabu makosa na kukokotoa “maneno sahihi kwa dakika.” Idadi inayopatikana hurekodiwa ili kumwezesha mwalimu kuendelea kufuatilia maendeleo ya mwanafunzi huyo katika kumudu stadi ya mtiririko fasaha. Taarifa hizi hukusanywa kwa kila mwanafunzi mara nyingi kwa kipindi cha mwaka mzima.

Mazoezi binafsi[unatenda]: Katika hatua hii mwalimu anatakiwa kutoa mazoezi binafsi ya ziada ili kutathmini kama wanafunzi wameweza kusoma kwa haraka na kwa usahihi kwa kuwa husaidia kufahamu kile wanachokisoma.

Mwalimu: “kumbuka tunahitaji kusoma kwa haraka na kwa usahihi kwa sababu hutusaidia kufahamu kile tulichokisoma. Sasa nitachukua herufi/silabi/neno/sentensi/hadithi na kuisoma kwa haraka bila kukosea na kwa ufahamu. Halafu nataka kila mmoja amsomee mwenzake.”

Kazi ya kufanya: majadiliano katika vikundi

Washiriki mtagawanywa katika vikundi na kufanya mazoezi mbalimbali ya maandalizi awali, kazi mfano, mazoezi elekezi, na mazoezi binafsi kila mmoja akitoa majibu sahihi kwa mwenzake kisha washiriki watawasilisha kila kazi mbele ya kikundi ambacho nacho kitatoa maoni yake.

SIKU YA TATU

Marejeo ya mawasilisho ya siku iliyotangulia (dakika 30)

Nini maana ya utambuzi wa umbo sauti (kifonolojia/kifonimu)?

Nini maana ya fonetiki/sauti? Mfano

Nini maana ya ufasaha? Mfano wa kazi za kufundishia ufasaha

Msamiati (saa 1.30)

Ndugu mshiriki kipengele cha nne katika mfulululizo wa vipengele muhimu vya usomaji ni msamiati. Kipengele hiki ni ufunguo kwa wanafunzi kufahamu kile wanachokisoma. Wanafunzi walio na msamiati finyu watakuwa na wakati mgumu katika kuunda dhana hata kama wanaweza kujifunza kutamka maneno kwa ufasaha.

Ufafanuzi: ufahamu wa maneno na maana ya neno katika lugha

Umuhimu wa kusoma

Wanafunzi wanahitaji kufahamu maana ya neno wanalolisoma na hivyo kuweza kukielewa kifungu cha habari.

Njia mbalimbali za kufundisha maneno mapya.

Kuwapa wanafunzi njia mbalimbali ili kushughulika na maneno mapya ambayo huwasaidia kuongeza ufahamu wa maneno hayo.

Zifuatazo ni mbinu anuai zilizo rahisi kutumia:

- ❖ **Kulinganisha maneno mapya na yale ambayo tayari yanayofahamika.** Hudokeza maneno kwa wanafunzi yanayohusiana na maneno mapya na kuwataka wabaini namna maneno hayo yanavyohusiana.
- ❖ **Kutumia maneno mapya katika sentensi.** Ni muhimu kwa wanafunzi kutumia neno jipya katika sentensi inayoonesha kuwa wamelewa maana ya neno hilo.
- ❖ **Kuhusisha maana na maneno mapya.** Tumia kazi zinazofanya mazoezi ya aina hii kuwa kiburudisho kwa wanafunzi ikiwa ni pamoja na zile za kucheza. Fafanuzi/maana zilizotolewa na wanafunzi zinaweza kutumika ili kupata maana mbalimbali.

- ❖ **Kutumia maneno mapya katika muktadha mbalimbali.** Wanafunzi wanaojifunza maneno na kuyahamishia katika muktadha mwingine wa kimatumizi huonesha kiwango cha ufahamu wao kuhusu maneno hayo.
- ❖ **Kuwapa wanafunzi mazingira mbalimbali ya utumiaji wa maneno mapya.** Wanafunzi wanahitaji kuona, kusikia, kusoma na kuandika maneno kwa kurudiarudia katika muktadha mbalimbali tofauti ya kujifunza maneno kwa ukamilifu.

Kipengele hiki kina kazi moja inayojirudia rudia. Kazi hiyo iko katika sehemu tatu, yaani wanafunzi kurudiarudia neno, kuwauliza wanafunzi kama wanalifahamu neno, kutoa maana kama wanafunzi hawalielewi na kutunga sentensi kwa kulitumia neno hilo.

Wakati mwingine, badala ya kufundisha maneno mapya, walimu watarudia msamiati huo kwa ufupi kwa kuwaongoza wanafunzi watoe maana kwa kila msamiati kutoka siku iliyotangulia na kutoa tahmini rasmi pale inapobidi.

Wakati wa kufundisha msamiati hakikisha sentensi hizo ni kamili kiasi cha kutoa ufafanuzi kuhusu maana ya neno.

Kazi ya kufanya: majadiliano katika vikundi

Baada ya kazi mfano ya mwezeshaji, washiriki hufanya mazoezi katika vikundi kuhusu mbinu za kufundisha msamiati na kubadilishana mawazo kati ya vikundi na vikundi. Kisha ongoza kila kikundi kuonesha matumizi ya mbinu za kufundisha msamiati kwa kikundi kizima na kutoa maoni.

Ufahamu (saa1.30)

Vifaa/zana: Matini mbalimbali zilizo fupifupi (5-10)

Ndugu mshiriki, kipengele cha mwisho ni cha ufahamu. Hili ndilo lengo kuu la usomaji. Usomaji haukamiliki mpaka wanafunzi wanapoweza kufahamu kile walichokisoma. Katika kipengele hiki wanafunzi wataweza kusoma ili wajifunze. Kusoma ili kujifunza kutawawezesha wanafunzi kujifunza masomo mengine kama vile Sayansi, Jiografia, Hesabu n.k.

Maana ya ufahamu Ni utaratibu wa kupata maana katika lugha ya mazungumzo na/au maandishi.

Tunatumia ufahamu wetu kuhusu ulimwengu na kujenga kifani kipya tunaposoma ili kupata maana.

Umuhimu wa kusoma

- ❖ Kupitia ufahamu, dhana/maana hujengwa na wanafunzi huanza kujifunza kwa kusoma.
- ❖ Wanafunzi huweza kufundishwa mbinu za ufahamu, njia bora za kufikiri kuhusu matini ili kupata dhana/maana.
- ❖ Ufundishaji wa ufahamu huboresha mafanikio ya usomaji na kuwawezesha wanafunzi kujifunza kutoka katika matini.
- ❖ Wanafunzi huweza kujitathmini ufahamu wao. wanahitaji kukuza uwezo wa kuzitambua stadi zao wenyewe.
- ❖ Mbinu za ufahamu hutumika kabla, wakati na baada ya kusoma
- ❖ Tumia miundo ya matini ili kusaidia ufahamu.

Wanafunzi watasoma hadithi moja kila wiki kwa ajili ya kipengele cha ufahamu. Wiki sita za mwanzo zitakuwa kwa ajili ya ufahamu wa kusikiliza ambapo mwalimu husoma hadithi. Wiki sita za pili na za tatu wanafunzi watasoma hadithi na kufanya kazi za ufahamu wa kusikiliza. Ratiba ya ufahamu kwa kila wiki itakuwa katika mfumo ufuatao:

Siku ya kwanza

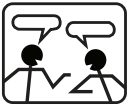
- ❖ Kufundisha msamiati/maneno mapya.
- ❖ Wanafunzi hutumia kichwa cha habari au picha kubashiri hadithi inahusu nini.
- ❖ Kusoma hadithi na kutafuta kama utabiri wao ulikuwa sahihi.

Siku ya pili hadi ya tatu

- ❖ Marudio ya msamiati.
- ❖ Kusoma hadithi.
- ❖ Kufundisha mbinu za ufahamu.

Siku ya nne

- ❖ Marudio ya msamiati.
- ❖ Kusoma hadithi.
- ❖ Kujibu maswali yanayojitokeza.

Kazi ya kufanya kwa vikundi: Majadiliano katika vikundi

Mwezeshaji atawasilisha mbele ya kikundi kizima hadithi fupi fupi tatu kutoka kitini cha kufundishia cha mwalimu. Baada ya kila kazi, vikundi vitapewa fursa ya kufanya mazoezi ya kazi iliyowasilishwa. Mara baada ya hadithi zote kuwa zimehudhurishwa na kufanyiwa mazoezi watu watatu kutoka kwenye kikundi watahudhurisha kila kazi mbele ya wenzao.

Muundo wa matini.

Matini nyingi hasa za hadithi zina mtiririko wa matukio. Kuweza kuufahamu mtiririko wa matukio kutawasaidia wanafunzi kuielewa hadithi. Aidha, kuielewa mbinu hii kutawasaidia wanafunzi wanaposoma matini zenye taarifa zaidi zinazofundisha jinsi ya kufanya jambo hatua kwa hatua. Pia hii ni hatua ya kwanza katika kujifunza kufupisha hadithi au matini.

Kwa kutumia mbinu hii mwalimu atawafundisha wanafunzi kuwatambua wahusika wakuu, muundo, na tukio kuu kwa kuuliza nini kilitokea kwanza, kipi kilifuata na kipi kitatokea mwisho.

Muundo wa hadithi

Kwa ujumla hadithi huundwa na wahusika wakuu, muundo, mgogoro na suluhisho. Kufahamu jinsi ya kuvipata vipengele hivi katika hadithi itawasaidia wanafunzi kuielewa hadithi kwa urahisi zaidi.

Mhusika mkuu: mtu/ kitu muhimu ambacho hadithi au kisa kimejengwa juu yake.

Mandhari: Mahali na wakati kisa kilipotendeka.

Mgogoro: Mgongano ya wahusika katika hadithi.

Suluhisho: Tukio/ njia iliyotumika kutatua migogoro.

Utaratibu wa kufundisha: Jinsi ya kufundisha ufahamu.

Maandalizi awali: Kuwaelezea wanafunzi watakachojifunza na umuhimu wake.

Mwalimu: “Tutasoma mengi kuhusu Rehema na Nyani kutoka katika kitabu chetu, ili kufahamu kile mnachokisoma nitakufundisheni stadi za kufahamu na kukumbuka hadithi kwa urahisi zaidi. Katika kufanikisha hili nitakuongezeni kuwatambua wahusika wakuu, mandhari, migogoro na suluhisho kama ilivyojitokeza katika hadithi”

Kazi mfano[ninatenda]: Toa maelezo wazi ikiwa ni pamoja nakuonesha mbinu.

Mwalimu: “kwa kuanza, anza na mfano, nitasoma hadithi kisha nitatumia wahusika wakuu, mandhari, tatizo na suluhisho ili kuelewa hadithi.”

Mazoezi elekezi[tunatenda]: mwalimu huhamisha taratibu jukumu la kuelewa hadithi kwa kuwahamasisha wanafunzi kuibua wahusika wakuu, mandhari, tatizo na suluhisho kutoka kwenye hadithi na mwisho kuwruhusu kufanya kazi katika jozi ili kueleza upya maudhui ya hadithi.

Mazoezi binafsi[unatenda]: Baada ya wanafunzi kuwa na fursa ya kubainisha wahusika wakuu,mandhari, migogoro na suluhisho kwa kuhusisha maudhui ya hadithi. Waongoze kila kikundi kuelezea upya jinsi walivyoifahamu hadithi.

Kazi ya kufanya kwenye vikundi: majadiliano

Washiriki wafanye kazi katika vikundi ili kubainisha wahusika wakuu, mandhari, migogoro, na suluhisho wakihusisha na hadithi iliyotolewa kwa kila kikundi. Baada ya hapo, kila kikundi kitawasilisha kile walichokifahamu kutoka kwenye hadithi.

Maelezo ya jumla kuhusu mpango wa kusoma

Mpango wa kusoma umejikita katika mawanda na mtiririko mahsusi katika kujifunza kusoma Kiswahili. Mpango huu uliandikwa na wataalamu kutoka Taasisi ya Elimu Zanzibar, wataalamu kutoka Vyujo vya walimu, Wakaguzi wa skuli, na walimu.

Mawanda ni dhana/maudhui yatakayofundishwa kwa walengwa mahsusi na **mtiririko** ni mpangilio ambao maudhui hayo yatafundishwa. Kwa mpango huu, mawanda ni sauti za herufi na stadi za kusoma huku mtiririko ni mpangilio ambamo stadi hizo zitafundishwa. Ndani ya mpango huu, herufi mpya mbili zitafundishwa

kila wiki, herufi tatu zilizotangulia zitakuwa zinarudiwa kila siku, Ijumaa yatakuwa ni marudio ya wiki na wiki ya nne itakuwa ni kipindi cha marudio ya mwezi mzima.

Kazi ya kufanya katika vikundi: Majadiliano

Fungua masomo ya wiki 5 za mwanzo kutoka andalio la somo kisha pitia masomo hayo na kubainisha kile kilichofundishwa na kilifundishwa kwa mpangilio gani. Unagundua nini kuhusu vitamkwa vilivyokuwa vikifundishwa?

“Kwa kuwa tunahitaji wanafunzi kuwa na uwezo wa kusoma hata maneno madogo kwa haraka iwezekanavyo, tutafundisha herufi katika mpangilio unaojikita katika ufasaha na uwezo wa kuunda maneno madogo madogo ya kawaida. Katika wiki chache za mwanzo wanafunzi watajifunza irabu na konsonanti pamoja na marudio ya sauti zilizofundishwa mwanzoni. Kisha wataunda maneno kwa kutumia vitamkwa/ sauti walizokwishajifunza. Aidha, stadi zitafundishwa kwa mpangilio wa kutoka rahisi kwenda magumu kwa kila kipengele cha kusoma”

Vipengele vya kila somo

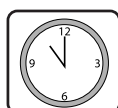
Angalia katika andalio la somo(mwongozo wa mwalimu), kisha bainisha vitu vinavyounda somo zima. Utagundua kuwa katika andalio hili la somo vipengele vya uzingatiaji wa fonimu, sauti, ufasaha, msamiati na ufahamu ambavyo vitafundishwa kila siku.

Daftari la mazoezi ya mwanafunzi

Katika kila somo la wiki herufi tatu za masomo yaliyotangulia zitakuwa zinarudiwa na herufi moja mpya itakuwa inafundishwa. Herufi itafundishwa kwa kuanza na herufi ndogo kisha herufi kubwa. Sehemu tatu zilizobaki ni za silabi,maneno na sentensi. Kila sehemu itakuwa na marudio na mambo mapya. Mambo mapya yatakuwa katika herufi zilizokozeshwa.

Aina za masomo (uwezesaji wa kikundi-rika)

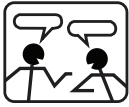
Angalia katika wiki ya tano, siku ya kwanza hadi ya tano kwa darasa la kwanza na la pili. Zingatia kilichofundishwa katika wiki hii. Je, umegundua nini katika kila somo?

Umuhimu wa kujifunza sauti (Saa 1)

Ndugu mshiriki, sehemu ya kujifunza kusoma ni kujifunza sauti za lugha. Ni muhimu kwa wanafunzi kujifunza sauti kwa usahihi. Ili kufanikisha hili, ni muhimu kwa walimu kuzisikiliza na kuzitamka sauti kwa usahihi ili waweze kuwa mfano na kutoa majibu yanayostahili kwa wanafunzi.

Kila herufi inatakiwa kutamkwa kwa sauti moja tu unapoonesha jinsi ya utamkaji wa sauti /b/ na siyo /ba/. Ni muhimu kwa mwalimu kuepuka kuongeza irabu kwenye konsonanti zinapotamkwa kwa lengo la kuwaelekeza wanafunzi.

Kazi ya kufanya: Tamka neno kisha uliza ni neno gani

Ndugu mshiriki, katika somo hili mwezeshaji atatumia kadi za herufi, anaonesha kila herufi na kuzitamka kwa usahihi huku washiriki wakifuatisha anavyotamka. Mwezeshaji atatumia karatasi za mazoezi zenye herufi zinazofananishwa na picha kuwasaidia washiriki kuzikumbuka sauti.

Utaratibu wa kufundisha: Jinsi ya kufundisha stadi mpya (dakika 45)

Mshiriki mpendwa, inawezekana wakati unapitia mwongozo wa mwalimu unaweza kuwa umegundua vipengele hivi. Kila kazi itafuata mfumo unaojirudia na unahusisha maandalizi awali, kazi mfano, mazoezi elekezi, na mazoezi binafsi. Sasa tupitie kila kimoja kwa ufupi.

Maandalizi awali

Hii ni zana inayomsaidia mwalimu kuwaelekeza wanafunzi kuyafikia mazoezi mapya au maelekezo kuhusu kazi zilizoandaliwa kwa ajili yao. Wanafunzi wanapofahamu kile walichojifunza na jinsi ya kukifanya, wanafanya kazi kwa uhuru zaidi na kupata maendeleo makubwa kitaaluma. Unapofanya kazi mpya, wanafunzi itawachukua muda kuifahamu, lakini wanapokuwa wameifanya kwa siku chache unatakiwa kuongeza kasi. Utatumia muda mwingi mwanzoni mwa mwaka na muda kidogo kadri unavyosonga mbele.

Mfano:

Mwalimu: "Sasa tutajifunza kutamka herufi **n**. Tutatumia sauti ya herufi hiyo kusoma na kutamka maneno"

Kazi mfano[ninatenda]:

Mshiriki mpendwa wakati wa kazi mfano kila stadi inafafanuliwa vizuri na kuondoa kila hali ya utata katika kazi ya ufundishaji na ujifunzaji.

Kuondoa hali ya utata kunatuhakishia kuwa wanafunzi hawatachanganyikiwa wala kupotea kwa kuwa hali hiyo ikitokea wanafunzi hawawezi kujifunza.. Katika kulifanikisha hili, mwalimu unapaswa kuweka wazi lengo na kutoa mwongozo wa wazi unafuata hatua kwa hatua katika kujifunza dhana iliyokusudiwa.

Mfano: Mwalimu huonesha herufi ubaoni (kwa kutumia zana) na kusema,

Mwalimu: sauti ya herufi **n** ni /nnn/

Mazoezi elekezi[tunatenda]:

Ndugu mshiriki kama tulivyojifunza katika mawasilisho yaliyotangulia, mazoezi elekezi huwawezesha wanafunzi kufanyia mazoezi kile walichoona mwalimu akifanya. Mwalimu amefundisha stadi mpya, na wanafunzi watafanya mazoezi pamoja wakiongozwa na mwalimu.

Mfano. "Sasa tufanye kwa pamoja. Sauti ya herufi **n** ni /nnn/."

Mwalimu na wanafunzi: wanatamka sauti /nnn/

Mazoezi binafsi [unatenda]

Mara baada ya darasa zima kuwa limefanya mazoezi, mwalimu anatakiwa atoe nafasi kwa vikundi vidogo vidogo na wanafunzi mmoja mmoja kuonesha kile walichojifunza kwa kuwataka wafanye mazoezi peke yao. Hii itamsaidia mwalimu kupata idadi ya wanafunzi waliofahamu, , pia humsaidia katika kutoa maamuzi kuhusu kuendelea kufanya mazoezi au kusonga mbele.

Mazoezi haya huwapa wanafunzi fursa ya kufanya mazoezi ya kile walichojifunza. Baadhi ya wanafunzi huhitaji mazoezi kidogo na wengine mazoezi mengi.

Wanafunzi wasishiriki katika mazoezi haya kabla ya kulimudu somo peke yao.

Mfano. Sasa mnafanya peke yenu. Sauti ya herufi **n** ni ____

Ndugu mshiriki zipo njia anuai anazoweza kuzitumia mwalimu katika mazoezi binafsi. Anatakiwa kuzitumia kadri awezavyo ili wanafunzi wawe tayari wakati wote kumwelewa na kuhakikisha kuwa anakipata kile walichojifunza wanafunzi. Mwalimu anatakiwa kuwafikia wanafunzi wote darasani mmoja mmoja na katika vikundi vidogo vidogo kama ifuatavyo:

Mfano - Mwalimu: wavulana, sauti ya herufi hii ni ____

Mfano - Mwalimu: wasichana, sauti ya herufi hii ni ____

Mfano - Mwalimu: wanafunzi walio mistari miwili ya mwisho, sauti ya herufi hii ni ____

Mfano - Mwalimu: wanafunzi walio kulia mwa darasa, sauti ya herufi hii ni ____

Mfano - Mwalimu: wanafunzi walio nyuma, sauti ya herufi hii ni ____

Mfano - Mwalimu: wanafunzi ambao majina yao huanza na herufi (mfano **.n**) ____

Kazi ya kufanya: Mazoezi

Ndugu mshiriki, katika kazi hii washiriki wataonesha kazi zote katika vikundi wakifundisha herufi **m**. Katika kila kikundi mtu mmoja atakuwa mwalimu na

wengine watakuwa wanafunzi kwa kutumia utaratibu wa kufundishia kama ulivyooneshwa hapa chini.

Maandalizi awali

“Leo tutabainisha na kutamka kitamkwa cha mwanzo katika neno. Kwanza nitatamka neno, nanyi mtafikiria kuhusu kitamkwa cha mwanzo na nitakaposema kitamkwa cha mwanzo, mtanitajia kitamkwa cha mwanzo cha neno hilo”.

Kazi mfano: Taja neno lengwa.

Mwalimu: Neno ni ____ . Bainisha kitamkwa cha mwanzo kisha nitakitamka.

Mwalimu: Neno la kwanza, _____. Neno linaanza na ____ hivyo natamka / /

Mazoezi elekezi

Mwalimu: twende pamoja. Neno ni _____. Kitamkwa cha mwanzo ni _____

Mwalimu na wanafunzi wanatamka kitamkwa cha mwanzo cha neno.

Endelea na mifano 2-3.

Mazoezi binafsi

Mwalimu: sasa nitatamka neno na mtataja kitamkwa cha mwanzo cha neno hilo.

Mwalimu: neno la kwanza: _____. Wanafunzi wanajibu.

Tathmini (saa 1)

Tathmini ni sehemu muhimu katika la kufundisha na kujifunza . Ili kuelewa kama wanafunzi wamefahamu kile walichofundishwa, lazima walimu wafanye tathmini ya somo husika.. Pia hii itamsaidia mwalimu kufahamu kuwa wanafunzi wamepata maarifa yaliyokusudiwa. Aidha, itawasaidia kufanya maamuzi juu ya kuendelea na mada mpya au kurudia somo au kutoa mazoezi zaidi. Katika programu hii, walimu watatathmini ufahamu wa wanafunzi kwa njia tatu tofauti:

- ❖ Mazoezi binafsi kila mwisho wa somo.
- ❖ Upimaji wa kila wiki ambao hufanyika siku ya tano.
- ❖ Upimaji wa maendeleo ya kila mwezi ambao hufanyika kila wiki ya nne.

Mazoezi binafsi

Ndugu mshiriki, sehemu hii inapaswa kuwasaidia walimu kuelewa kama wanafunzi wamefahamu kile kilichofundishwa kwa wakati huo. Kugundua mapema matatizo ya kutokufahamu au kufahamu visivyo ni njia bora zaidi ya kuhakikisha kuwa wanafunzi wamejifunza stadi fulani na kuwa hali inaruhusu kuendelea mbele.

Tathmini ya kipindi cha siku ya tano

Ndugu mshiriki, tathmini hii itafanyika kila Ijumaa au siku ya tano ya ufundishaji. Somo litahusu kutathmini herufi, silabi, maneno na sentensi zilizofundishwa kwa kipindi hicho.

Tathmini hii iko katika andalio la somo na itakuwa ni fursa muhimu kwa walimu kufahamu kama wanafunzi wamejifunza yote wanayohitaji kufahamu au kama maudhui fulani yanahitaji kufundishwa tena au kutoa mazoezi zaidi.

Upimaji wa maendeleo kwa kipindi cha wiki ya nne

Wiki moja mwishoni mwa kila mwezi itakuwa kwa ajili ya upimaji wa maendeleo yaliyofikiwa. Lengo la upimaji huu ni kupata kiwango cha kila mwanafunzi alichofikia, wanachokifahamu na wasichokifahamu na maendeleo yao kulingana na malengo ya kusoma kwa ufasaha na ufahamu. Wiki hii itakuwa katika sehemu tatu:

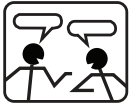
Marudio: kwa kushirikiana na walimu, wanafunzi watafanya marudio kuhusu ufahamu wa herufi, silabi maneno na sentensi kwa siku moja hadi mbili.

Tathmini: mwalimu atamtahini kila mwanafunzi katika ufahamu wa herufi, silabi na maneno na kutaka wasome na kujibu maswali ya ufahamu. Hili itachukua siku mbili hadi tatu kulingana na idadi ya wanafunzi waliomo darasani. Mwalimu atapitia taarifa alizokusanya kutoka kwenye tathmini na kuzitumia kuamua kipi kinahitaji kurudiwa kufundishwa au kufanyiwa mazoezi tena.

Kurudia kufundisha: mwalimu atatumia siku moja hadi mbili kufundisha tena na kutoa fursa ya kufanya mazoezi pale yanapohitajika.

Kufahamu mwongozo wa mwalimu

Ni muhimu kwa mshiriki kujua kuwa katika programu kipengele muhimu ni mtaala wa usomaji katika madarasa ya awali ambao umejengwa juu ya mwongozo wa mwalimu. Umetolewa katika andalio la somo kama mfululizo wa masomo haya yamejengwa juu ya dhana ya kazi ya ufundishaji bora ambao ulifafanuliwa katika mada zilizotangulia. Mtaala huu unatumia mfumo duara katika ufundishaji na unafundisha kila somo kwa mifano na kutathmini maendeleo ya mwanafunzi. Ni muhimu kwa walimu kufuata kwa makini mwongozo uliotolewa ili kuwawezesha wanafunzi kunufaika na mpango huu.

Kazi ya kufanya: Kibanda cha Scavenger na vitini vya mwalimu

Washiriki wagawanyike katika vikundi vya watu watano hadi kumi na kufanya kazi kwa pamoja kuangalia masomo yaliyoandaliwa na kitini cha mwalimu cha kufundishia ili kupata vitu vilivyomo kwenye orodha. Kila kikundi kinatakiwa kufafanua kila kipengele kwa kutoa mifano miwili.

- ❖ Utaratibu wa kufundisha
- ❖ Lengo
- ❖ Utambuzi wa fonimu
- ❖ Sauti
- ❖ Marudio kuhusu ufasaha
- ❖ Ufahamu
- ❖ Maandalizi awali
- ❖ Kazi mfano
- ❖ Mazoezi elekezi
- ❖ Mazoezi binafsi

Kazi ya kufanya kwa kila mshiriki: Majadiliano ya kuhitimisha mafunzo

Washiriki wajadili katika jozi kisha katika kikundi maswali yafuatayo:

1. Kipi kilikuwa cha manufaa/thamani sana kuhusu mafunzo haya?
2. Ni changamoto zipi zilizojitokeza katika mafunzo haya?
3. Kwa kiasi gani mafunzo yamekidhi matarajio yako?
4. Nini kifanyike ili kuimarisha mafunzo yajayo?
5. Ni mabadiliko yanaweza kujitokeza katika skuli za msingi kutokana na mafunzo haya?

MAREJELEO

- 1.** Institute of Kiswahili Research (2006). English – Swahili Dictionary 3rd Edition; Mauritius, MSM Ltd.
- 2.** IRA (2006). Mbinu Bainifu Kwa ajili ya Kufundisha Elimu ya Msingi. Mwongozo wa Mwezeshaji: Dar es Salaam.
- 3.** Kiswahili Kitabu cha pili, Mwanafunzi – Zanzibar.
- 4.** Kiswahili Kitabu cha Kwanza, Mwanafunzi – Zanzibar.
- 5.** Malawi Teacher Professional Development Support; Reading Intervention Program (USADI/MALAWI).
- 6.** Oxford University Press (June 2012). Kiswahili Shule za Msingi Chapa ya Saba.
- 7.** Pili, Dumea *et al* (2011). Mwongozo wa Ufundishaji na Ujifunzaji katika Madarsa ya Shule za Msingi: Mradi wa Vitabu vya Watoto.
- 8.** Sylvia Linan – Thompson et al (2007). Research – Based Methods of Reading Instruction for English Language Learners; Printed in USA.
- 9.** WEU (2004). Mafunzo ya Ualimu Kazini. Mwongozo wa Kufundisha Kwa Kutumia Njia/Mbinu Shirikishi: Romeja's Limited , Dar es Salaam.
- 10.** Wizara ya Elimu na Mafunzo na Amali (2009). Muhtasari wa Kiswahili Kwa Shule za Msingi, Serikali ya Mapinduzi Zanzibar.
- 11.** Wizara ya Elimu na Mafunzo ya Ufundi (2010). Moduli ya Ujuzi wa Kufundisha kwa Umahiri.

